

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ
W 2016 ROKU**

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ w 2016 r.

SPIS TREŚCI.....	1
WPROWADZENIE.....	3
CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ.....	3
MISJA MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ.....	3
I. Działalność w zakresie naukowo-badawczym.....	4
1. OPRACOWANIE FOLDERÓW POŚWIĘCONYCH TWÓRCZOŚCI EUGENIUSZA GETA STANKIEWICZA.....	4
2. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA PRACOWNIKÓW.....	4
3. PROJEKT ARCHIWUM HISTORII MÓWIONEJ.....	7
II. Działalność w zakresie ochrony i zabezpieczenia muzealiów.....	8
1. OPRACOWANIE KART NAUKOWYCH ZABYTKÓW ZE ZBIORÓW MZW.....	8
2. OPRACOWANIE KART EWIDENCYJNYCH POMNIKÓW NAGROBNYCH I PŁYT EPITAFIJNYCH Z LAPIDARIUM RZEŹBY NAGROBNEJ.....	8
3. KONSERWACJA ZBIORÓW MUZEALNYCH.....	8
4. DIGITALIZACJA ZBIORÓW.....	9
5. PRACE KONSERWATORSKIE PRZY PŁYTACH EPITAFIJNYCH Z LAPIDARIUM RZEŹBY NAGROBNEJ.....	9
6. PRACE ZABEZPIECZAJĄCE W LAPIDARIUM RZEŹBY NAGROBNEJ.....	9
7. OPRACOWANIE ZBIORÓW ARCHEOLOGICZNYCH.....	10
8. MONTAŻ ROLET I TERMOHIGROMETRÓW.....	10
III. Działalność w zakresie gromadzenia i dokumentowania dóbr kultury	11
1. ZBIORY ARTYSTYCZNE	11
2. ZBIORY ARTYSTYCZNO-HISTORYCZNE	11
3. ZBIORY KARTOGRAFICZNE	11
4. ZBIORY NUMIZMATYCZNE	11
5. PLAKATY	12
6. ZBIORY ETNOGRAFICZNE	12
7. ZBIORY PRZYRODNICZE	12
8. ZBIORY ARCHEOLOGICZNE.....	12
9. DEPOZYTY	12
10. ZBIORY BIBLIOTECZNE	12
11. INWENTARZ POMOCNICZY	13
12. REJESTROWANIE I OPRACOWYWANIE ZBIORÓW	13
KRONIKA SAMUELA FRIEDRICHA LAUTERBACHA - CENNY DAR DLA MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ.....	13
IV. Działalność w zakresie wystawienniczym	15
1. POLSKIE GODŁO. ORŁY Z KOLEKCJI JANUSZA SKRZYPCZAKA	15
2. LIBERATURA. ARCHITEKTURA SŁOWA.....	16
3. ZAPŁUTE KARŁY REAKCJI. POLSKIE PODZIEMIE NIEPODLEGŁOŚCIOWE 1944-1956.....	16
4. MILITARIA W ZBIORACH MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ.....	17
5. Z MROKU CZASU – WYSTAWA I PROPOZYCJA EDUKACYJNA.....	17

6. ZBRODNIA KATYŃSKA. WIELKOPOLANIE W DOŁACH ŚMIERCI KATYNIA, CHARKOWA I MIEDNOJE.....	18
7. NSZZ SOLIDARNOŚĆ I OPOZYCJA DEMOKRATYCZNA W WIELKOPOLSCE W LATACH 1980-1990.....	18
8. DUCHOWOŚĆ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ZIEMI WSCHOWSKIEJ.....	19
9. CHRZEST 966. U ŹRÓDEŁ POLSKI.....	19
10. CZAS PRZEZ NIKOGO NIEZŁAPANY – WYSTAWA KOLEKCJI DZIEŁ EUGENIUSZA GETA STANKIEWICZA.....	20
V. Wydarzenia 2016 roku	21
1. MINISTER KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO DOFINANSOWAŁ ZAKUP PRAC EUGENIUSZA GETA STANKIEWICZA.....	21
2. WYRÓŻNIENIE NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA.....	22
VI. Działalność w zakresie oświatowo-kulturalnym	23
1. PROJEKTY EDUKACYJNE	23
2. WSPÓŁPRACA Z PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI.....	26
3. WSPÓŁPRACA Z UTW WSCHOWA.....	29
4. WSPÓŁPRACA Z OŚRODKAMI NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	30
5. UDZIAŁ W KONKURSACH I WYDARZENIACH O CHARAKTERZE EDUKACYJNYM...30	
6. OPROWADZANIE GRUP SPOZA WSCHOWY	30
7. ORGANIZACJA WYDARZEŃ W RAMACH PROJEKTÓW OGÓLNOPOLSKICH I LOKALNYCH	31
8. WOŁONTARIAT	33
9. WYDARZENIA, SPOTKANIA, KONFERENCJE	34
VII. Promocja	37
1. WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI	37
2. MEDIA INTERNETOWE	38
VIII. Działalność w zakresie wydawniczym	39
1. PUBLIKACJE	39
2. FOLDERY PROMOCYJNE	39
3. AFISZE DO WYSTAW I IMPREZ ORGANIZOWANYCH PRZEZ MUZEUM.....	39
4. INNE FORMY PROMOCJI MUZEUM.....	39
5. WSCHOWSKIE ZNACZKI TURYSTYCZNE.....	39
IX. Szkolenia pracowników	40
X. Współpraca z innymi placówkami	41
XI. Współpraca z lokalnymi podmiotami, pomoc w organizacji wydarzeń muzealnych.....	43
XII. Pozyskanie środków zewnętrznych	43
XIII. Działalność w zakresie administracyjno-gospodarczym	43
XIV. Przychody Muzeum Ziemi Wschowskiej w roku 2016.....	44
XV. Ogólna roczna frekwencja.....	44
XVI. Perspektywy rozwoju i ryzyko	45

WPROWADZENIE

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ

Cele określone w § 6 Statutu Muzeum Ziemi Wschowskiej realizowane są, zgodnie z art. 2 ustawy o muzeach, w szczególności przez:

1. gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i udostępnianie zabytków,
2. organizowanie wystaw stałych i czasowych,
3. organizowanie imprez kulturalnych i oświatowych,
4. prowadzenie zajęć edukacyjnych,
5. uzupełnianie zbiorów poprzez nowe nabytki uzyskane drogą zakupu, przydziału, darowizn, zapisów oraz poprzez przyjmowanie depozytów i pozyskiwanie obiektów drogą badań terenowych,
6. przechowywanie zgromadzonych muzealiów w warunkach zapewniających pełne ich bezpieczeństwo i magazynowanie w sposób dostępny dla badań naukowych,
7. prowadzenie ewidencji, naukowej inwentaryzacji i klasyfikacji zbiorów i materiałów dokumentacyjnych,
8. zabezpieczenie i konserwację zgromadzonych muzealiów,
9. organizację i prowadzenie badań naukowych w zakresie dyscyplin objętych zakresem działania muzeum,
10. udostępnianie zbiorów do celów naukowych i oświatowych,
11. prowadzenie działalności wydawniczej w różnych formach.

(Statut MZW § 7)

MISJA MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ

Poznawać, gromadzić materialne i duchowe dziedzictwo kulturowe historycznej ziemi wschowskiej, chronić je i przybliżyć współczesnym oraz przekazać następnym pokoleniom – to misja Muzeum Ziemi Wschowskiej.

Nasza praca polega na pomocy w odnajdowaniu i zrozumieniu tożsamości miasta, regionu i pojedynczego człowieka.

I. Działalność w zakresie naukowo-badawczym

1. OPRACOWANIE FOLDERÓW POŚWIĘCONYCH TWÓRCZOŚCI EUGENIUSZA GETA STANKIEWICZA

W związku z zakupem kolekcji dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza zostały opracowane dwa foldery promujące kolekcję i przybliżające twórczość artysty. Pierwszy folder - „Kreatywna Karta Pracy” - był częścią projektu edukacyjnego „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne dla uczniów i nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej”. Projekt zrealizowano w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Bardzo Młoda Kultura (w województwie lubuskim realizowanego pod nazwą Kultura Tędy). Zostały w nim zawarte informacje o projekcie, działaniach MZW, krótkie notki o życiu i twórczości Eugeniusza Geta Stankiewicza i zadania związane z tematem. Drugi folder towarzyszył wystawie kolekcji dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza „Czas przez nikogo niezłapany”. Oba foldery zostały wzbogacone wizerunkami zakupionych prac artysty, a także archiwalnym materiałem fotograficznym.

2. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA PRACOWNIKÓW

mgr Dariusz Czwojdrak

Konferencje naukowe:

- **20-21.10.2016, Wschowa-Leszno**, „Andreas Gryphius na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim”, organizatorzy: Stowarzyszenie Czas A.R.T., Muzeum Ziemi Wschowskiej, Muzeum Okręgowe w Lesznie
referat: „Abraham Klesel (1636-1702). Szkic biograficzny”

Publikacje:

- Dariusz Czwojdrak, Kamila Szymańska, *Książka żydowska w południowo-zachodniej Wielkopolsce - wstęp do badań nad środowiskiem pracowników książki w XVIII - początkach XX wieku*, [w:] "Rocznik Leszczyński", T. 16, Leszno 2016.
- Dariusz Czwojdrak, *Za cudzą sprawę - mieszkańcy gminy Osieczna na frontach I wojny światowej* (cz. 2), [w:] „Zeszyty Osieckie”, z. 24, Osieczna-Leszno 2016.
- Dariusz Czwojdrak, *Wschowskie ulice. Stare Miasto*, cz. 1, Wschowa 2016.

Kwerendy i konsultacje dotyczące:

- historii wsi i pałacu w Hetmanicach,
- prac rzeźbiarza i medaliera Stanisława Romana Lewandowskiego,
- rodziny Drauschke z Łysin,
- portretów wschowskich pastorów,
- prac Józefa Brandta w zbiorach MZW,
- kultury mieszczańskiego stołu w średniowieczu i okresie wczesnonowożytnym,
- eksponatów MZW związanych z I wojną światową,
- twórczości Jana Matejki i Józefa Brandta,
- wyrobów fajansowych z Delft w zbiorach MZW,
- planów Wschowy, znajdujących się w zbiorach MZW,
- dróg wyjazdowych ze Wschowy i komór celnych,
- obchodów Millennium we Wschowie i powiecie wschowskim w 1966 r.,
- romańskiej plakietki z Wojnowic prezentowanej w formie kopii na stałej wystawie w MZW,
- pamiątek związanych z twórczością Henryka Siemiradzkiego,
- komory celnej w Konradowie,
- sklepu z artykułami metalowymi Georga Knappe w Szlichtyngowej,

- cmentarza żydowskiego w Pogorzeli,
- zabytków ilustrujących wymiar sprawiedliwości we Wschowie i na ziemi wschowskiej,
- żetonu patriotycznego z okazji plebiscytu górnośląskiego w 1921 r.,
- budynku starostwa we Wschowie,
- 58. Pułku Piechoty, stacjonującego we Wschowie,
- płyt nagrobnych z terenu lapidarium we Wschowie,
- kolumny Bismarcka we Wschowie,
- rodziny Komicz ze Wschowy i Jędrzychowic,
- wschowskich zakładów przemysłowych w XIX i XX w.,
- historyczno-urbanistycznego rozwoju Wschowy,
- Antoniego Wołunia zamordowanego w 1940 r. (którego rodzina mieszka we Wschowie),
- wizerunków Orła Białego w zbiorach MZW,
- zapisów metrykalnych dotyczących rodziny Orbiszewskich ze Wschowy (XVIII w.).

mgr Marta Malkus

Konferencje naukowe:

26-27.02.2016, Poznań, Polsko-Niemiecka Konferencja Naukowa „Ziemia skrywa kości. Zapomniane krajobrazy pamięci - cmentarze protestanckie w Wielkopolsce po 1945 roku”, Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

referat: „Staromiejski Cmentarz Ewangelicki we Wschowie – miejsce harmonii kultury i natury” (w przygotowaniu do druku)

6-7.04.2016, Toruń, Międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa „Kultura jezuicka między sztukami” (Jesuit cultur between the Arts), Katedra Kulturoznawstwa UMK w Toruniu oraz Fundacja Pionowy Wymiar Kultury

referat: „Wpływ jezuitów na sztukę Wschowy w 1 poł. XVIII w.”

25-26.04.2016, Słupsk, VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa w cyklu: „Rzeczpospolita domów pod hasłem >>Domy wiedzy i sztuki<<”, Instytut Polonistyki Akademii Pomorskiej i Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku

referat: „Kościół Żłóbka Chrystusa (Kripplein Christi) we Wschowie jako miejsce spotkania wiedzy i sztuki”

16-21.05.2016, Boży Dar, XIII Polsko-Niemieckie Seminarium Warsztatowe. Wrocław-Halle-Siegen/XIII Deutsch-Polnisches Blockseminar Wrocław-Halle-Siegen

„Rudawy – środkowoeuropejski krajobraz kultury/Erzgebirge – eine mitteleuropäische Kulturlandschaft”

referat: „St. Katharinenkirche und Gewandhaus Zwickau/Kościół pw. św. Katarzyny oraz „Dom Sukna” (Gewandhaus) w Zwickau”

18.09.2016 Jawor-Świdnica, „Niepubliczne Strategie Ratowania Zabytków Dolnego Śląska” – dyskusja oraz podróż studyjna – Kościoły Pokoju w Jaworze i Świdnicy

19-21.09.2016, Rokito, XVII Polsko-Niemiecka Konferencja i Podróż Studyjna „Architektura ryglowa – wspólne dziedzictwo ANTIKON 2016”. Historyczna architektura drewniana. Strategie dla ochrony i pielęgnacji/17. Deutsch-Polnische Konferenz und Studienreise „Fachwerkarchitektur – gemeinsames Erbe ANTIKON 2016. Historische Holzarchitektur. Strategien für Schutz und Pflege

referat: „Kościół imienia Żłóbka Chrystusa (Kripplein Christi) – ważny protestancki XVII-wieczny zabytek sakralny/Die Kripplein Christi-Kirche in Wschowa/Fraustadt - Erhaltenswertes protestantisches Sakralbaudenkmal (Zum Umgang mit der wertvollen Holzarchitektur und Nutzungsideen)” - z dr. Peterem Schabe z Polsko-Niemieckiej Fundacji Ochrony Zabytków Kultury.

20-21.10.2016, Wschowa-Leszno, „Andreas Gryphius na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim”, organizatorzy: Stowarzyszenie Czas A.R.T., Muzeum Ziemi Wschowskiej, Muzeum Okręgowe w Lesznie

referat: „Pamiętki po przyjaciółach i rodzinie Andreasa Gryphiusa na Staromiejskim Cmentarzu Ewangelickim we Wschowie”

7-10.12.2016, Zielona Góra-Sulechów, I Seminarium „Halle i Sulechów jako ośrodki petyzmu i edukacji. Przepływ myśli pedagogicznej i wydawniczej. Rodowody społeczne wychowanków i kadry pedagogicznej oraz ich kariery zawodowe w ramach Projektu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w latach 2016–2019 nr projektu 0274/NPRH4/H2b/83/2016”, Instytut Historii, Uniwersytet Zielonogórski

referat: „Wschowianie studiujący w Halle, ich pochodzenie i rodowody/Fraustädter Studenten in Halle und ihre Abstammung”

Organizacja i opracowanie merytoryczne **Polsko-Niemieckiego Forum Konserwatorskiego „Zabytkowe Cmentarze. Znaczenie-Ochrona-Konserwacja”**, 28-29.04.2017, Wschowa

Publikacje:

- Marta Małkus, Anna Michalska *Jews, Lutherans, Friars Minor: The Image of „infidels” in the Depiction of the Trial of Christ from Wschowa (Fraustadt)*, [w:] *Arts, Portraits and representation in the Reformation era. Proceedings of the Fourth Reformation research Consortium Conference*, wyd. Vandenhoeck&Ruprecht, Göttingen (w druku).

mgr Bartosz Tietz

Prace terenowe:

- uczestnik ekspedycji - badania wykopaliskowe wczesnośredniowiecznego grodziska w Grodziszczu, powiat świebodziński, kierownik dr B. Gruszka, organizator: Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Poznaniu
- wrzesień-październik 2016 r.; kierownik badań pn. „Powierzchniowe badania archeologiczne na wyspach i przy linii brzegowej Jeziora Sławskiego”, powiat wschowski

Publikacje:

- Bartosz Tietz, *Upadek grodów wschodniej części strefy Tornow-Klenica a proces budowy władztwa Piastów na terenie Wielkopolski*, [w:] *Spór o początki państwa polskiego*, pod red. J. Poleski, W. Drelicharz, D. Jasiak, Kraków (w przygotowaniu do druku).
- Bartosz Tietz, *Łowcy reniferów z Olbrachcic i Siedlnicy*, „zw.pl”, nr 1 (56) 2016.
- Bartosz Tietz, *Kilka słów o nazwie miasta Sławy*, online [facebook.com/muzeumziemiwschowskiej].
- Bartosz Tietz, *Grodziszczce - gród zbudowany, czy zniszczony przez Piastów?*, „zw.pl”, nr 7 (62) 2016.
- Bartosz Tietz, *Tutaj żyli, pracowali i umierali braci krwi z plemienia Wandalów*, „zw.pl”, nr 10 (65) 2016.
- Bartosz Tietz, *By Polska o nich nie zapomniała...*, „zw.pl”, nr 11 (66) 2016.
- przygotowanie fragmentów tekstu dotyczącego gmin Wschowa i Sława w informatorze *Powiat wschowski. Krajobraz pogranicza*.

Kwerendy własne:

- ogólna kwerenda dotycząca archeologicznego stanu badań czasów prehistorycznych i okresu średniowiecza regionu Wschowy,
- ogólna kwerenda dotycząca historii regionu Wschowy, ze szczególnym uwzględnieniem okresu średniowiecza i 1. poł. XX w.,

- kwerenda dotycząca stanu badań archeologicznych okolic Jeziora Ślawnickiego,
- kwerenda dotycząca okresu przedrzymskiego, wpływów rzymskich i okresu wędrówek ludów na terenie powiatu wschowskiego,
- kwerenda dotycząca okresu wczesnego średniowiecza na terenie dawnej kasztelanii przemęckiej,
- ogólna kwerenda dotycząca gotyckich kościołów ziemi wschowskiej, ze szczególnym uwzględnieniem kościoła pw. św. Jerzego w Przyczynie Górnej,
- kwerenda dotycząca historii badań archeologicznych, ochrony zabytków i muzealnictwa w regionie Wschowy do 1945 r., ze szczególnym uwzględnieniem działalności dr. Franza Pfützenreitera,
- ogólna kwerenda dotycząca sytuacji etnicznej na wschowskim odcinku pogranicza wielkopolsko-śląskiego od 2. poł XIX do poł. XX w.

Kwerendy prowadzono w Muzeum Ziemi Wschowskiej, bibliotekach naukowych w Poznaniu, Wrocławiu i Zielonej Górze oraz w archiwach i muzeach poznańskich, wrocławskich i zielonogórskich.

Udział w wykładach zewnętrznych:

19.08.2016, Poniec - wykłady w ramach „Obozu Szkoleniowo-Badawczego Poniec 1704-2016. Łączy nas historia”;

3.09.2016, Gorzów Wlkp. - wykład prof. W. Chudziaka pt. „Archeologia wysp na Ziemi Lubuskiej”.

Pracownicy muzeum uczestniczyli w konferencjach naukowych:

- „Andreas Gryphius na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim”, **Wschowa-Leszno, 20-21.10.2016 r.**

mgr Magdalena Birut

Aktywność poza instytucją:

- **25.02.2016 r., Głogów** - „Historyczna wycieczka zagraniczna” – prelekcja na temat oferty MZW dla uczniów głogowskich szkół podstawowych - udział w spotkaniu dla dyrektorów głogowskich szkół podstawowych zorganizowanym przez Sorpol Sp. z o.o. i Biuro Podróży „Intertrans”;
- **14.04.2016 r., Gorzów Wlkp.** - **Lubuskie Forum Kultury:** inauguracja projektu **Kultura Tędy**, którego lubuskim koordynatorem jest RCAK Zielona Góra.
- grantowy konkurs „**Lubuski P.A.K.I.E.T.**” realizowany w ramach projektu Kultura Tędy (lubuska edycja programu Narodowego Centrum Kultury Bardzo Młoda Kultura). Zwycięski projekt pod nazwą: „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne i forum dla nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej” został zrealizowany w okresie październik-listopad 2016 r.;
- **20-21.10.2016 r. Wschowa-Leszno:** uczestnictwo w konferencji „Andreas Gryphius na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim”;
- **17.11.2016 r., Nowa Sól** - prezentacja projektu „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne i forum dla nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej” podczas **Lubuskiej Gieldy Dobrych Praktyk „Strefa Doświadczenia”**.

3. PROJEKT ARCHIWUM HISTORII MÓWIONEJ

Nagranie wspomnień pana Eugeniusza Szarzyńskiego w związku z przypadającą na 2018 r. 50. rocznicą założenia Muzeum Ziemi Wschowskiej. We współpracy z firmą PROTEKST.

II. Działalność w zakresie ochrony i zabezpieczenia muzealiów

1. OPRACOWANIE KART NAUKOWYCH ZABYTEKÓW ZE ZBIORÓW MZW

W ramach zabezpieczenia zbiorów muzealnych opracowano 331 kart naukowych, w tym 129 kart muzealiów ze zbiorów własnych MZW (zbiory sztuki - 82, zbiory historyczne - 23, zbiory numizmatyczne - 12, zbiory kartograficzne - 2, inwentarz pomocniczy - 10). **Opracowano 202 karty naukowe zabytków stanowiących depozyt Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu - tzw. „skarb ze Świąciechowy”.**

2. OPRACOWANIE KART EWIDENCYJNYCH POMNIKÓW NAGROBNYCH I PŁYT EPITAFIJNYCH Z LAPIDARIUM RZEŻBY NAGROBNEJ

W 2016 r. zakończono prace związane z opracowaniem kart ewidencyjnych pomników nagrobnych i płyt epitafijnych w Lapidarium Rzeźby Nagrobnej (na zlecenie Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z 2014 r.). **Opracowano 107 kart zabytkowych stel, tablic inskrypcyjnych oraz fragmentów płyt i pomników nagrobnych, złożonych na terenie placu gospodarczego.** Na wzór lat poprzednich uzupełniono także dane w wykazie obejmującym wszystkie zgromadzone w lapidarium płyty epitafijne, z uwzględnieniem: oznaczeń w rejestrze Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, numerów kart inwentarzowych, charakterystyki płyt (dane dotyczące upamiętnionych osób). Na potrzeby Urzędu Miasta i Gminy Wschowa dokonano wyceny ujętych w wykazie płyt nagrobnych. Zestawienie zakończono na pozycji 726.

3. KONSERWACJA ZBIORÓW MUZEALNYCH

Pracami konserwatorskim objęto 50 muzealiów ze zbiorów MZW, w tym 5 obrazów olejnych i 45 grafik autorstwa prof. Eugeniusza Geta Stankiewicza. Prace przy obrazach prowadziła konserwator sztuki Urszula Baumann z Leszna, przy grafikach konserwator sztuki Katarzyna Wawrzyniak-Łukaszewicz z Gostynia. W 2016 r. zakończono prace przy dwóch kaflach przekazanych do konserwacji w 2015 r. do Muzeum Ceramiki w Bolesławcu: czworoboczny, ozdobny kafel z motywem wazy (nr inw. MZW/AH/121) i kafel z postacią mężczyzny w stroju renesansowym (nr inw. MZW/AH/190).

Wszystkie oddane do konserwacji grafiki zostały oczyszczone, oprawione w passe-partout i w ramy. Nowe ramy otrzymały także 3 obrazy. Prace przy obrazach Eugeniusza Geta Stankiewicza: „Wschowa – Rynek” (nr inw. MZW/S/247) i „Kościół w Przyczynie Górnej” (nr inw. MZW/S/248) zakończono w 2016 r., przy pozostałych: Zofia Albinowska „Martwa natura z kwiatami w wazonie” (nr inw. MZW/S/89), Stanisław Smogulecki „Martwa natura z zielonym dzbanem” (nr inw. MZW/S/91), Adam Hannytkiewicz „Martwa natura z zieloną butelką” (nr inw. MZW/S/120) - w styczniu 2017 r.

W 2016 r. dokonano przeglądu wszystkich prac graficznych ze zbiorów MZW oraz częściowo dokumentów archiwalnych, a także grafik i rysunków Eugeniusza Geta Stankiewicza przewidzianych do zakupu w 2017 r. Wskazano grupę muzealiów przeznaczonych do konserwacji. Przegląd został przeprowadzony przy udziale konserwatora sztuki Katarzyny Wawrzyniak-Łukaszewicz. Z myślą o planowanej w 2018 r. wystawie malarstwa dokonano przeglądu zbiorów sztuki. W przeglądzie, w związku z koniecznością wyceny prac, uczestniczyły konserwatorki sztuki Anna Kulińska i Urszula Bauman z Leszna. Koszt prac konserwatorskich poniesionych w 2016 r. wyniósł 5.480,00 zł.

4. DIGITALIZACJA ZBIORÓW

W 2016 r. kontynuowano digitalizację zbiorów muzealnych. Objęła ona m.in. archiwalne fotografie i dokumenty do formatu A3. Zdigitalizowano także kolejną grupę zabytków z działu sztuki, działu historycznego, kartograficznego i numizmatycznego, archiwalia, depozyty, przedmioty z inwentarza pomocniczego oraz zbiory biblioteczne. W celu wzbogacenia archiwum fotograficznego muzeum wykonało skany zdjęć i dokumentów pochodzących ze zbiorów prywatnych.

Ogółem digitalizacji poddano 336 eksponatów z własnych zbiorów, 201 depozytów oraz 81 fotografii i dokumentów z kolekcji prywatnych. Wykonano 1968 skanów muzealiów z zasobu MZW i 87 przedmiotów użyczonych (w rozdzielczości od 300 do 2400 dpi).

5. PRACE KONSERWATORSKIE PRZY PŁYTACH EPITAFIJNYCH W LAPIDARIUM RZEŻBY NAGROBNEJ

W 2016 r. na terenie Lapidarium Rzeźby Nagrobnej prowadzono prace konserwatorskie przy obmurowaniu grobowca rodziny Hiller oraz uszkodzonych podczas wichury w sierpniu 2015 r. trzech pomników nagrobnych: Adelajdy Barbary von Heynitz z d. baronowej von Haslingen, Ottona von Oppell i Augusty Klementyny Henrietty von Lucke z d. Lauterbach. Powierzchnie obrzeży ogrodzenia i płyt nagrobnych oczyszczono z luźnych zanieczyszczeń organicznych, a następnie z nawarstwień i zabrudzeń. Obiekty oczyszczono chemicznie, zdezynfekowano i odsolono. Spękania i szczeliny w strukturze kamienia wypełniono poprzez zapuszczenie w nie żywicy akrylowej. Połączono części obiektów w miejscach przełomów, poprzez osadzenie kotew z metalu odpornego na korozję. Uzupełniono ubytki z odtworzeniem brakujących fragmentów za pomocą zaprawy mineralnej barwionej pigmentami mineralnymi. Prace wykonał konserwator zabytków Marcin Pechacz ze Wschowy. Zakończenie prac i montaż płyt nastąpi w 2017 r.

6. PRACE ZABEZPIECZAJĄCE W LAPIDARIUM RZEŻBY NAGROBNEJ

20 lipca został usunięty przewrócony podczas wichury wiąz z alei północnej. 5 listopada, w tym samym ciągu alei, wycięto kolejny zagrażający bezpieczeństwu zwiedzających wiąz. Tego dnia zostały również wykonane nasadzenia 2 wiązów, zgodnie z zaleceniami Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Prace wykonała firma TECHNET z Ligoty Pięknej.

W 2016 r. usunięto ogółem 6 wnioskowanych do wycięcia drzew (na podstawie decyzji Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 20.10.2015 r.). W marcu 2016 r. przeprowadzono przegląd dekarski na kaplicy Teschnerów i na tzw. „kaplicy pastorów”. W grudniu dokonano przeglądu i konserwacji dachu w ciągu krużganków przy murze wschodnim (skrajna kaplica od strony południowej). Prace wykonał „Zakład dekarsko-blacharski Franciszek Gertych” ze Wschowy.

W czerwcu wykopano i przewieziono na teren lapidarium płytę nagrobną odnaniezoną na terenie Osiedla Jagiellonów. Z terenu dawnego cmentarza ewangelickiego w Goli przemieszczono fragmenty pomnika poświęconego żołnierzom armii pruskiej, poległym w wojnie z Francją w latach 1870-1871. O podjętych działaniach ratunkowych poinformowano Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.

W lipcu i sierpniu uporządkowano płyty nagrobne i elementy kamieniarki złożone na terenie placu gospodarczego.

7. OPRACOWANIE ZBIORÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Wszystkie zabytki archeologiczne wpisane do księgi inwentarzowej przed 2016 r. (nr inw. 1-187) zostały określone chronologicznie (w większości pochodzą z IV-V okresu epoki brązu, pozostałe z epoki kamienia, żelaza, późnego średniowiecza i nowożytności). Wśród muzealiów dominują wyroby ceramiczne i narzędzia kamienne. Dzięki przeprowadzonej kwerendzie udało się ustalić proveniencję zabytków pochodzących z przedwojennego Heimatmuseum. Naczynia i fragmenty ceramiki zostały umyte i oczyszczone. Wykonano dokumentację rysunkową zabytków krzemiennych. Przeprowadzono również wstępne czynności dokumentacyjne związane z opracowaniem zabytków archeologicznych przewidzianych do wpisu w księdze inwentarzowej. Zostały określone typologicznie, przygotowano ich opisy formalne, sporządzono dokumentację fotograficzną.

8. MONTAŻ ROLET I TERMOHIGROMETRÓW

W salach ekspozycyjnych w budynku przy pl. Farnym 3, w ramach ochrony muzealiów przed szkodliwym działaniem promieni słonecznych, zamontowano rolety okienne. Muzeum zakupiło także 6 termohigrometrów do pomiaru temperatury i wilgotności powietrza w salach ekspozycyjnych i pomieszczeniach, w których przechowywane są zbiory archeologiczne w budynku przy pl. Zamkowym 2.

Koszt rolet: 1389,90 zł; źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne.

Koszt termohigrometrów: 535,86 zł; źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne.

III. Działalność w zakresie gromadzenia i dokumentowania dóbr kultury

W 2016 r. Muzeum Ziemi Wschowskiej prowadziło bieżącą rejestrację muzealiów i wydawnictw pozyskiwanych do zbiorów. Ogólna liczba zabytków wzrosła do 7264.

1. ZBIORY ARTYSTYCZNE

W księdze inwentarzowej muzealiów artystycznych na koniec 2015 r. zarejestrowane były 253 eksponaty.

W 2016 r. zakupiono do zbiorów 60 prac prof. Eugeniusza Geta Stankiewicza pochodzących z lat 1961-2009, w tym linoryty, monotypie, tempery, serigrafie, wklęsłodruki, suchoryty, miedzioryty i akwaforty. Zakupu dokonano dzięki dotacji z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Gminy Wschowa. Do zbiorów włączono także obraz wschowskiego artysty amatora Franciszka Szeli "Panorama Wschowy". Praca pochodzi z lat 70. XX w. (przekazana w formie darowizny).

Aktualnie w zbiorach artystycznych znajduje się 314 muzealiów: obrazy, ryciny, grafiki, tkaniny, meble, wyroby ze srebra, porcelany i fajansu.

2. ZBIORY ARTYSTYCZNO-HISTORYCZNE

Zbiory artystyczno-historyczne liczyły na koniec 2015 r. 1751 zabytków.

W 2016 r. ich liczba wzrosła o 28 sztuk. Wśród pozyskanych przedmiotów znalazło się m.in.: jedenaście wieszaków wschowskich firm handlowych, w tym Paula Franke i Central-Kaufhaus; sztandar Gimnazjum nr 1 we Wschowie; płaszcz i kurtka skórzana oraz baretki i guziki mundurowe polskiego lotnika Oswalda Sępa-Szarzyńskiego z okresu II wojny światowej; świadectwo ukończenia szkoły podoficerskiej (1938), nieśmiertelnik z obozu jenieckiego i książeczka wojskowa (1949) byłego mieszkańca Wschowy - Leona Schönknechta; fotografia kolumny Bismarcka we Wschowie z lat 30. XX w. oraz archiwalne pocztówki i dokumenty ze Wschowy.

Zbiory artystyczno-historyczne liczą obecnie 1779 jednostek muzealnych. Składają się na nie przedmioty użytkowe z cyny, miedzi, mosiądzu, porcelany i drewna; meble, broń i elementy uzbrojenia, mundury, archiwalne pocztówki, fotografie i dokumenty, a także instrumenty i ozdobne okucia trumienne.

3. ZBIORY KARTOGRAFICZNE

W księdze inwentarzowej zbiorów kartograficznych na koniec 2016 r. zapisanych było 831 muzealiów.

W 2016 r. do zbiorów pozyskano mapę Niemiec, Polski i Czech z 1939 r. (z nowymi granicami po aneksji Republiki Czeskiej) oraz projekt realizacyjny zagospodarowania przestrzennego punktu skupu i kontraktacji ziemniaków we Wschowie z 1967 r.

Liczba muzealiów wzrosła do 833. Kolekcja obejmuje przede wszystkim mapy, plany i projekty związane ze Wschową i jej dawnym układem przestrzennym.

4. ZBIORY NUMIZMATYCZNE

Zbiory numizmatyczne, stanowiące wyodrębnioną kolekcję monet, banknotów, odznaczeń i medali, liczyły na koniec 2015 r. 1378 pozycji.

W 2016 r. muzeum otrzymało w darze ołowianą plombę z herbem Wschowy, odznaki i medale wojskowe, w tym odznakę Korpusu Ochrony Pogranicza wzór 1930, plakietę

wręczaną w kościołach ewangelickich z okazji złotych godów z 1922 r., dwie akcje Cukrowni Wschowa z 1888 i 1921 r. oraz banknoty zastępcze Wschowy z lat 20. XX w.

Liczba numizmatów w 2016 r. wzrosła do 1389.

5. PLAKATY

Kolekcja plakatów w zbiorach Muzeum Ziemi Wschowskiej liczy 2365 eksponatów. Stan liczebny tej kolekcji nie uległ zmianie.

6. ZBIORY ETNOGRAFICZNE

Inwentarz zbiorów etnograficznych obejmował na koniec 2015 r. 245 zabytków.

W 2016 r. muzeum otrzymało w darze kolekcję strugów stolarskich pochodzących z 1. poł. XX w., które po przejęciu w 1945 r. wykorzystywano w jednym ze wschowskich warsztatów stolarskich.

Stan liczebny kolekcji w 2016 r. wzrósł do 250 eksponatów. Dominują przedmioty codziennego użytku, w tym o charakterze religijnym, ceramika, tkaniny i narzędzia.

7. ZBIORY PRZYRODNICZE

Księga inwentarzowa zbiorów przyrodniczych obejmowała na koniec 2015 r. 17 eksponatów. Stan liczebny kolekcji, na którą składają się minerały i skamieliny, nie uległ w 2016 r. zmianie.

8. ZBIORY ARCHEOLOGICZNE

W księdze inwentarzowej zabytków archeologicznych w 2015 r. zarejestrowanych było 187 muzealiów. W 2016 r. liczba muzealiów nie uległa zmianie. Przeważają wyroby ceramiczne, narzędzia kamienne, przedmioty z brązu i żelaza.

9. DEPOZYTY

Na koniec 2015 r. Muzeum Ziemi Wschowskiej posiadało 46 depozytów, stanowiących własność Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Urzędu Miasta i Gminy we Wschowie i Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Do zbiorów przyjęto 201 średniowiecznych monet pochodzących z tzw. „skarbu ze Święciechowy”, w tym 77 monet z mennicy wschowskiej, a także gliniane naczynie, w którym zostały odnalezione.

Liczba depozytów na koniec 2016 r. wyniosła 248.

10. ZBIORY BIBLIOTECZNE

Zbiory biblioteczne Muzeum Ziemi Wschowskiej liczyły na koniec 2015 r. 2733 pozycje. W związku z błędem popełnionym na 38. stronie księgi inwentarzowej, kiedy to po numerze 755 wpisano numer 776, a także wcześniejszym wykreśleniem ze stanu 42. pozycji, liczbę woluminów należy pomniejszyć o 62. Rzeczywisty stan księgozbioru wynosił więc 2671 pozycji.

W 2016 r. zasób biblioteczny wzbogacono o 182 publikacje i czasopisma, w tym opracowany przez Elfriede Heinrich zbiór archiwalnych fotografii Wschowy z lat 30. XX w.

Obecnie księgozbiór biblioteczny obejmuje 2853 jednostki inwentarzowe, na które składają się wydawnictwa zwarte, starodruki (12 szt.), archiwalia (118 szt.), periodyki i czasopisma.

11. INWENTARZ POMOCNICZY

Na koniec 2015 r. obejmował 390 pozycji.

W 2016 r. muzeum otrzymało m.in. siedem drewnianych wieszaków związanych z działalnością firm handlowych w Lesznie, Głogowie, Żarach, Międzyrzeczu i Gorzowie Wlkp.; druk rachunku firmy T. Bischoff ze Wschowy (1886 r.); dokument podpisany przez notariusza zamku wschowskiego Józefa Jonemana (1784 r.) i pismo wysłane ze Wschowy do Królewsko-Pruskiego Wyższego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (1820 r.).

W 2016 r. liczba pozycji w inwentarzu pomocniczym wzrosła do 402.

12. REJESTROWANIE I OPRACOWYWANIE ZBIORÓW

W 2016 r. muzeum wzbogaciło swoje zbiory o 301 przedmiotów i druków, pozyskanych drogą zakupów i darowizn.

W formie darowizn muzeum otrzymało muzealia i wydawnictwa, które włączono do następujących działów:

- zbiory artystyczne - 1 szt.
- zbiory artystyczno-historyczne – 26 szt.
- zbiory kartograficzne - 2 szt.
- zbiory numizmatyczne - 11 szt.
- zbiory etnograficzne - 5 szt.
- zbiory biblioteczne – 161 szt.
- inwentarz pomocniczy - 12 szt.

Na liczbę zabytków i książek zakupionych do zbiorów muzealnych składają się pozycje wpisane do następujących ksiąg inwentarzowych:

- zbiory artystyczne - 60 szt.
- zbiory artystyczno-historyczne – 2 szt.
- zbiory biblioteczne – 21 szt.

Zakupiono muzealia o wartości: 60.050,00 zł

Źródła finansowania: dotacja MKiDN, dotacja celowa od organizatora, środki własne

W formie darów pozyskano muzealia o wartości: 4.450,00 zł

Zakup do zbiorów bibliotecznych o wartości: 1.141,70 zł

Źródło finansowania: środki własne

W formie darów otrzymano zbiory biblioteczne o wartości: 2.977,16 zł

:

KRONIKA SAMUELA FRIEDRICH LAUTERBACHA – CENNY DAR DLA MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ

Wśród pozyskanych przez Muzeum Ziemi Wschowskiej zabytków i pamiątek, dokumentujących przeszłość miasta i regionu, otrzymanych i zakupionych w 2016 r., wartość szczególną posiada dzieło wschowskiego pastora Samuela Friedricha Lauterbacha *Fraustädtisches Zion*. Starodruk, wydany w Lipsku w 1711 r. w typografii Johanna Friedricha Gladitscha i Synów pozostaje pierwszym w dziejach tak wyczerpującym opracowaniem poświęconym historii Wschowy i staromiejskiej parafii ewangelickiej.

Autor podzielił swoje opracowanie na trzy części, te z kolei na rozdziały, podrozdziały i paragrafy, w których opisał wydarzenia z lat 1500-1700 oraz dokonujące się wówczas procesy i zjawiska społeczne o charakterze konfesyjnym. Scharakteryzował instytucje kościelne we Wschowie i Przyczynie Górnej, sportretował kolejnych protestanckich duchownych odpowiedzialnych za rozwój i sytuację działających w Starej i Nowej Wschowie wspólnot wyznaniowych, nakreślił sytuację miasta w związku z kolejnymi klęskami elementarnymi oraz napięte stosunki między katolikami i ewangelikami, szczególnie na początku XVII w.

Poza dwubarwną stroną tytułową, zdobnikami rozpoczynającymi poszczególne rozdziały, ornamentami typograficznymi i winietami, książkę uzupełniają dwa miedzioryty. Pierwszy - z portretem autora, drugi, ukazujący konterfekt Andreasa Renfftela - administratora dóbr starościńskich, patrona i sponsora wydania, któremu Lauterbach książkę dedykował. Obu portretom towarzyszą wierszowane sentencje (łacińska i niemiecka), autorstwa Franza Teschnera, pastora w Przyczynie Górnej.

Starodruk, jako dar, przekazała muzeum firma AKME Zdzisław Wiśniewski Sp. z o.o. z Wrocławia. Ofiarowane dzieło pastora Lauterbacha wzbogaci stałą ekspozycję „Soli Deo Gloria – protestanckie dziedzictwo kulturowe ziemi wschowskiej w XVI–XVIII w.”.

IV. Działalność w zakresie wystawienniczym

W 2016 r. Muzeum Ziemi Wschowskiej przygotowało 10 wystaw czasowych, które zwiedziło 6596 osób (dzieci i młodzież szkolna w grupach zorganizowanych – 2821 osób; zwiedzający indywidualnie – 3326 osób). Ogólna frekwencja podczas trwania wystaw i organizowanych przez muzeum imprez i wydarzeń kulturalnych wyniosła 8798 osób, w tym zwiedzający w niedzielę: 1264 osoby.

Ogólna frekwencja w Lapidarium Rzeźby Nagrobnej wyniosła 2878 osób. Turyści zwiedzający indywidualnie to 1291 osób, w grupach 1587, w tym 555 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

1. POLSKIE GODŁO. Orły z kolekcji Janusza Skrzypczaka - wystawa czynna od 10.11.2015 r. do 28.02.2016 r.

W przeddzień Święta Niepodległości, 10 listopada 2015 r., w Muzeum Ziemi Wschowskiej została otwarta wystawa „POLSKIE GODŁO. Orły z kolekcji Janusza Skrzypczaka”, która wpisała się w ważną dla polskiej historii uroczystość, jaką jest rocznica odzyskania niepodległości.

Wystawę tworzył autorski wybór właściciela kolekcji – antykwarium z Leszna – Janusza Skrzypczaka, który przedstawia siebie słowami: „Zbieraczem staroci jestem od zawsze. Kolekcjonerstwu poświęciłem się całkowicie i stało się ono moim sposobem na życie i utrzymanie rodziny. Segregując nowe nabytki, perełki zostawiam dla siebie, a resztę rozprawiam pomiędzy muzeami i zaprzyjaźnionymi miłośnikami staroci. Wystawę POLSKIE GODŁO wyselekcjonowałem ze zbioru, który wcześniej prezentowałem pod nazwą SKRZYDLATE GODŁO”.

Janusz Skrzypczak, jak każdy kolekcjoner, ma bardzo osobisty stosunek do swoich zbiorów, co wyraził słowami: „Lubię wizerunki polskiego godła z czasów burzliwych w naszej historii, czyli z okresu powstania listopadowego i powstania styczniowego. Wizerunki Pogoni Litewskiej i Archaniola Michała ukazują historyczne powiązania z naszymi sąsiadami za miedzą. Estetycznie najbardziej odpowiada mi wzór z 1919 r. - godło, które jest wzorowane na orle ostatniego króla Polski Stanisława Augusta Poniatowskiego. Lata od 1944 do 1989 r. to czas orla bez korony, której brak zawsze mnie irytował. Pokolenie Polaków urodzonych po 1989 r. ze zdziwieniem ogląda te „wybrakowane” orły czasów PRL-u. W różnych okresach historii na tarczy piersiowej orla umieszczano znaki ówczynie panujących władców. Usuwano krzyż z korony lub dokładano na skrzydłach pięcioramienne rozety. Dodawano atrybuty władzy, które później modyfikowano lub znowu usuwano. Legenda o wodzu Polan – Lechu, który w Gnieźnie obserwując orla na tle słońca wybrał go na swój symbol czyli herb, przemawia do wyobraźni. Legenda jest spisana w „Kronice Wielkopolskiej” z 1273 r. Zgadza się z tymi, którzy mają wątpliwości co do ptaka z denara Bolesława Chrobrego: czy to kogut czy orzeł, a może nawet paw?”.

Janusz Skrzypczak podzielił się swoją wiedzą i kolekcją, wyrażając nadzieję, że uda się z jej pomocą przekazać pasję i wzbudzić zainteresowanie odbiorców wystawy. Dla zwiedzających został przygotowany bezpłatny folder.

Ekspozycja była prezentowana w kamieniczkach przy placu Zamkowym 2.

Frekwencja (w 2016 r.): 24 osoby, (ogólna frekwencja od 10.11.2015 r. do 28.02.2016 r. - 258 osób).

Koszt: 1.197,49 zł.

Źródło finansowania: 447,19 zł dotacja podmiotowa i przychody własne; 750,30 zł firma AKME Zdzisław Wiśniewski Sp. z o.o. z Wrocławia.

2. LIBERATURA. Architektura słowa - wystawa czynna od 06.03 do 24.04.2016 r.

Wystawa prezentowała zbiór niezwykłych książek, kontestujących standardowe czytelnicze przyzwyczajenia. Książkę-butelkę, książkę-ulicę, poezję do zjedzenia czy książki-dzieła sztuki Marka Gajewskiego można było do tej pory zobaczyć tylko w kilku największych miastach w Polsce.

Liberatura to gatunek literacki, w którym treść i forma książki tworzy nierozdzielalną całość. Wystawa czasowa w Muzeum Ziemi Wschowskiej prezentowała eksponaty wypożyczone z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, stanowiące reprezentatywny zbiór dla tego gatunku. Liberatura oprócz tradycyjnych środków stylistycznych wykorzystuje typografię jako główny nośnik znaczeń. Jej istotę stanowi nieograniczona wolność artystyczna autora. Twórcą pojęcia jest Zenon Fajfer. Obok dzieł jego autorstwa, takich jak *Spoglądając przez ozonową dziurę*, zaprezentowano utwory z serii wydawniczej korporacji ha!art, w tym laureatki Literackiej Nagrody Nobla Herty Müller (*Strażnik bierze swój grzebień*); książki Radosława Nowakowskiego (*Ulica Sienkiewicza*) i Marka Gajewskiego (*Na przykład*).

Muzeum Ziemi Wschowskiej postanowiło przybliżyć mieszkańcom Wschowy ten mało znany gatunek literacki, jego dużą wartość edukacyjną, artystyczną i kulturową. Wystawa stworzyła okazję do niecodziennego spotkania z literaturą jako formą sztuki. Skłaniała do spojrzenia na książkę jako przedmiot eksperymentu, którego autor „mówi” całą książką – jej kształtem, budową, sposobem zapisu tekstu. To odświeżające i pobudzające intelektualnie doświadczenie zachęca do głębszej refleksji nad historią literatury i drogami jej rozwoju. Muzeum zachęcało, aby przyjść, zobaczyć, dotknąć i przeczytać m.in.: książkę-butelkę Zenona Fajfera, książkę-lustro, trójkątną książkę Radosława Nowakowskiego, „Sto tysięcy miliardów wierszy” Raymonda Queneau, niewidzialny tekst Zenona Fajfera, kolaże noblistek: Herty Müller i Wisławy Szymborskiej, luźne kartki Bryana Stanleya Johnsona i Pawła Dunajko, książki z pociętymi stronami, wysypujące się z pudełek i wiele innych. Wcześniej wystawy o tej tematyce prezentowane były w Poznaniu, Wrocławiu i Krakowie. Materiały z wystawy w Muzeum Ziemi Wschowskiej zostały zarchiwizowane w Artetece Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie oraz są udostępniane w Czytelnii Liberatury oraz prezentowane tamże w dziale poświęconym międzynarodowym wystawom liberatury.

Frekwencja: 438 osób, w tym młodzież szkolna 218 osób.

Koszt: 610,27 zł.

Źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne.

3. ZAPLUTE KARŁY REAKCJI. Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956 - wystawa czynna od 01.03 do 31.03.2016 r.

W ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych Muzeum Ziemi Wschowskiej zaprezentowało wystawę Instytutu Pamięi Narodowej przygotowaną przez Oddział w Poznaniu „Zaplute karły reakcji. Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956”.

Na dwudziestu planszach zgromadzono unikalne fotografie i materiał źródłowy, oddające atmosferę polityczną powojennej Polski i walkę żołnierzy tzw. drugiej konspiracji z reżimem komunistycznym.

30 marca 2016 r. o godz. 12.00 odbyło się uroczyste zamknięcie wystawy, które uświetnił spektakl pt. „Oszukani, porzuceni, nieugięci”, który przygotowany został przez uczniów Gimnazjum im. Noblistów Polskich w Szlichtyngowej, pod kierunkiem nauczycielek - Justyny Jasik i Agnieszki Grzelak, w ramach gminnych obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Główną bohaterką przedstawienia była osiemnastoletnia łączniczka i sanitariuszka V Wileńskiej Brygady AK – Danuta Siedzikówna pseudonim INKA.

Finisaż wystawy stanowił okazję do zobaczenia unikalnych materiałów archiwalnych, a także do refleksji, zainspirowanej sztuką, na temat niepoznanej dotąd części historii powojennej Polski.

Frekwencja: 519 osób, w tym młodzież szkolna 82 osoby.

Koszt: wystawa użyczona bezpłatnie.

4. MILITARIA W ZBIORACH MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ - wystawa czynna od 14.05 do 31.08.2016 r.

Z myślą o mieszkańcach Wschowy oraz gościach kolejnej już edycji „Nocy Muzeów” przygotowana została wystawa „Militaria w zbiorach Muzeum Ziemi Wschowskiej”. Na ekspozycji zaprezentowano pamiątki po żołnierzach europejskich armii, uczestnikach wojen prowadzonych w XIX i w 1. poł. XX w.

Broń białą reprezentowały modele szabli z okresu wojen napoleońskich i I wojny światowej, szable paradne, w tym oficerska szabla polska wz. 21 z godłem i sentencją „Honor i Ojczyzna”, tasaki piechoty i artylerii z początku XIX w., rosyjski bebut, słynna rosyjska „dragonka” – „szaszka” oraz pochodzący z XVII w. pugiinał typu „kama”, kaukaski nóż dwusieczny inkrustowany złotem. Osobno zaprezentowano europejskie bagnety z XIX i XX w., m.in. z Francji, Belgii, Niemiec, Rosji, ZSRR i Polski, z najbardziej charakterystycznym dla polskiej armii okresu dwudziestolecia międzywojennego - radomskim bagnetem do mausera.

Kolejną grupę zabytków stanowiła dziewiętnastowieczna broń czarnoprochowa, myśliwska i wojskowa, stanowiąca przykład kunsztu zachodnioeuropejskich rusznikarzy. Podziwiać można było także miniaturowe, damskie pistolety bębnekowe, w tym egzemplarz wyprodukowany w Brukseli przez I. van Maele, rewolwer rodem z westernu – Webley MK VI, zaprojektowany w 1887 r. w firmie Webley & Scott i ozdobę każdej kolekcji broni, niemieckie Parabellum P08 (Luger) z okresu I wojny światowej.

Obok broni na wystawie znalazły się także elementy umundurowania i wyposażenia wojskowego, dokumenty i archiwalne fotografie, odznaczenia i medale. Tuż przed otwarciem wystawy, dzięki uprzejmości p. Eugeniusza Szarzyńskiego, zbiory MZW wzbogacone zostały o cenne pamiątki po jego bracie - por. Oswaldzie Sępie-Szarzyńskim – polskim lotniku służącym w 306. Dywizjonie Myśliwskim i 318. Dywizjonie Myśliwsko-Rozpoznawczym, a następnie w 92. Dywizjonie RAF. Poległ on nad Adriatykiem 9 VIII 1944 r. Na ekspozycji zaprezentowano charakterystyczną, skórzaną kurtkę lotniczą oraz skórzany płaszcz oficerski.

Frekwencja: 375 osób, w tym młodzież szkolna 91 osób.

Koszt: 18,60 zł.

Źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne.

5. Z MROKU CZASU – Wystawa i propozycja edukacyjna - wystawa czynna od 05.03.2016 r. do 27.02.2017 r.

Wystawa „Z mroku czasu” miała na celu prezentację zbiorów archeologicznych Muzeum Ziemi Wschowskiej. Przedstawiała zabytki pochodzące ze Wschowy i okolic, ale także artefakty odkryte w innych regionach Polski.

Zakres chronologiczny prezentowanych zabytków to ponad 30 tys. lat. Począwszy od krzemiennych przedmiotów stworzonych przez mieszkańców odległych jaskiń Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej z okresu epoki lodowcowej, poprzez narzędzia pierwszych rolników i gliniane urny-popielnice doby brązowego oręża, po wytwory mistrzów kaflarskich renesansu.

Wystawie towarzyszyły wykłady w formie lekcji muzealnych, omawiające zarys pradziejów ziemi wschowskiej. Zwrócono także uwagę na źródła archeologiczne służące

rekonstrukcji średniowiecznej i wczesnonowożytnej historii Wschowy. Szczególny nacisk położono na archeologiczne zbiory przedwojennego Heimatmuseum Fraustadt. Niestety, zostały one w większości zniszczone lub zaginęły podczas II wojny światowej i powojennych grabieży i tylko nieliczne zachowane zabytki można było odnaleźć na wystawie. Wśród nich dwie wyjątkowe, wykonane z brązu bransolety, które zdobiły ręce jednej z mieszanek naszego regionu, w czasach, kiedy blisko 3 tys. kilometrów na południowy wschód trwać miała wiodąca ku ziemi obiecanej wędrówka, prowadzonych przez Mojżesza Izraelitów.

Frekwencja: 1059 osób, w tym młodzież szkolna 474 osoby.

Koszt: 68,50 zł.

Źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne.

6. ZBRODNIĄ KATYŃSKĄ. WIELKOPOLANIE W DOŁACH ŚMIERCI KATYNIA, CHARKOWA I MIEDNOJE - wystawa czynna od 01.06 do 30.06.2016 r.

Wystawa Instytutu Pamięci Narodowej „Zbrodnia katyńska. Wielkopolanie w dołach śmierci Katynia, Charkowa i Miednoje” przygotowana została przez poznański oddział IPN-u z okazji 70. rocznicy zbrodni katyńskiej. Prezentowała rozległą tematykę, od kwestii ogólnych, przez zagadnienie kłamstwa katyńskiego, aż po tytułowy kontekst wielkopolski. Przystawione zostały sylwetki Wielkopolan zamordowanych w Katyniu oraz więzieniach NKWD w Charkowie i Kalininie. Materiały archiwalne ukazywały ich życie prywatne, zawodowe, a także korespondencję wysyłaną do bliskich z obozów jenieckich w Starobielsku, Kozielsku i Ostaszkowie.

Wystawa prezentowana była w siedzibie Muzeum Ziemi Wschowskiej przy placu Farnym 3. Jako wydarzenie towarzyszące, 8 czerwca, odbyła się w projekcja filmu dokumentalnego *Katyn. Ludobójstwo i propaganda* (1993 r.) oraz spotkanie z jego reżyserem – pochodzącym ze Wschowy Markiem Grzoną. Film prezentowany był m.in. na Przeglądzie Filmowym „Echa Katynia” organizowanym przez Instytut Pamięci Narodowej w kilkunastu największych miastach Polski. Po projekcji gość odpowiedział na pytania publiczności, dotyczące kulis powstawania filmu oraz towarzyszącej wydarzeniu atmosferze społeczno-politycznej w Niemczech.

Marek Grzona po ukończeniu wschowskiego I Liceum im. Tomasza Zana podjął studia na Uniwersytecie Wrocławskim na Wydziale Filologii Polskiej i Germańskiej. Do 1989 r. był pracownikiem naukowym tej uczelni. Następnie przez kilka lat zajmował się zawodowo dziennikarstwem. Związany był m.in. z niemiecką telewizją.

Frekwencja na wystawie: 227 osób, w tym młodzież szkolna 136 osób.

Koszt: wystawa użyczona bezpłatnie.

7. NSZZ SOLIDARNOŚĆ I OPOZYCJA DEMOKRATYCZNA W WIELKOPOLSCE W LATACH 1980-1990 - wystawa czynna od 1.07 do 30.08.2016 r.

Wystawa, przygotowana przez poznański oddział Instytutu Pamięci Narodowej, została poświęcona działalności największego w Polsce ruchu obrony praw pracowniczych i jednocześnie głównej opozycji antykomunistycznej w ówczesnej Europie. Zaprezentowano na niej wybrane zagadnienia dotyczące działalności wszystkich wielkopolskich struktur regionalnych związku: Leszna, Kalisza, Konina, Piły i Poznania. Przedstawiono sytuację społeczno-polityczną, która doprowadziła do wybuchu strajków w lecie 1980 r., zasięg tych protestów w Wielkopolsce, narodziny niezależnego ruchu związkowego. Wystawa ukazywała przebieg niezależnych manifestacji religijnych i patriotycznych, uroczystość odsłonięcia pomnika Poznańskiego Czerwca 1956 r., niezależny ruch wydawniczy, niezależne inicjatywy rodzące się pod skrzydłami „Solidarności”, a także protesty społeczne. Obrazowała również opór społeczny w stanie wojennym i w okresie tzw. normalizacji: demonstracje uliczne,

podziemną działalność związkową – m.in. ruch wydawniczy i radio „Solidarność” - oraz wydarzenia z lat 1988-1990, takie jak aktywna działalność „Solidarności Walczącej” i niezależnych partii politycznych, powstawanie Komitetów Obywatelskich, wybory 4 czerwca 1989 r.

Frekwencja: 452 osoby, w tym młodzież szkolna 182 osoby.

Koszt: wystawa użyczona bezpłatnie.

8. DUCHOWOŚĆ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ZIEMI WSCHOWSKIEJ - wystawa czynna od 16.09 do 13.11.2016 r.

We wrześniu i październiku Muzeum Ziemi Wschowskiej prezentowało wystawę czasową pt. „Duchowość krajobrazu kulturowego ziemi wschowskiej”. Otwarcie wystawy odbyło się w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa zorganizowanych pod hasłem: „GDZIE DUCH SPOTYKA SIĘ Z PRZESTRZENIĄ – ŚWIĄTYNIE-ARCYDZIEŁA-POMNIKI”. Zaprezentowano na niej fotografie Wiesława Stępnia i Marka Chwistka, które wzbogacono o eksponaty ze zbiorów MZW: ludowe rzeźby z przydrożnych kapliczek, zdjęcia, pocztówki oraz pamiątki pochodzące z obiektów sakralnych i dworskich. Wspólnie ukazywały różnorodność krajobrazu ziemi wschowskiej. Wystawa stanowiła okazję do odkrycia duchowego i kulturowego bogactwa naszego regionu.

Frekwencja: 312 osób, w tym młodzież szkolna 49 osób.

Koszt: 96,82 zł.

Źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne.

9. CHRZEST 966. U ŹRÓDEŁ POLSKI - wystawa czynna od 09.10 do 31.12.2016 r.

Wystawa pt. „Chrzest 966. U źródeł Polski” to projekt przygotowany przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie oraz uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Gnieźnie, dofinansowany w ramach programu Narodowego Centrum Kultury – Chrzest 966.

Ciekawa wizualnie i bogata w treści wystawa porusza tematykę początków polskiej państwowości oraz chrztu przyjętego przez Mieszka I, który bez wątpienia należy uznać za najdonioślejsze w skutkach wydarzenie historyczne w dziejach Polski. Wystawa miała odpowiedzieć na najczęściej zadawane pytania dotyczące chrztu pierwszego historycznego władcy ziem polskich: jakie były jego przyczyny; gdzie najprawdopodobniej się odbył oraz jakie były skutki tego wydarzenia. Dzięki aktywnemu uczestnictwu młodzieży z gnieźnieńskich szkół w powstawaniu wystawy została ona przygotowana w bardzo przystępnej formie. Prezentowano ją w wielu miejscowościach na terenie Polski, ale także poza jej granicami, m. in. w Rzymie i Budapeszcie.

Eksponowane plansze poruszały problem początków polskiej państwowości, kwestię chrztu Mieszka I oraz najważniejsze aspekty historii Polski 2. poł. X w. - okresu, w którym Piastowie – władcy z nadwarciańskich puszcz – zupełnie niespodziewanie pojawili się na kartach europejskich dziejów, bardzo szybko tworząc jedno z najpotężniejszych państw Europy Środkowo-Wschodniej.

Inauguracja ekspozycji była częścią uroczystości związanych z upamiętnieniem ofiar ludobójstwa dokonanego na polskich mieszkańcach wsi Huta Pieniacka na terenie dawnych Kresów Wschodnich przez oddziały SS-Galizien i UPA w lutym 1944 r.

W organizacji wystawy Muzeum Ziemi Wschowskiej zostało wsparte finansowo przez Stowarzyszenie Huta Pieniacka. Patronat honorowy nad wystawą objął Wojewoda Lubuski Władysław Dajczak.

Frekwencja: 1447 osób, w tym młodzież szkolna 333 osoby.

Koszt: 133,79 zł.

Źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne; Stowarzyszenie Huta Pieniacka (wydruk plansz); Cukiernia Jolanta Kasperska (poczęstunek).

10. CZAS PRZEZ NIKOGO NIEZŁAPANY – WYSTAWA KOLEKCJI DZIEŁ EUGENIUSZA GETA STANKIEWICZA – wystawa czynna od 14.12 do 26.02.2017 r.

Wystawa kolekcji sztuki współczesnej prezentowała twórczość profesora Eugeniusza Geta Stankiewicza – mistrza miedziorytu, wybitnego polskiego grafika; cenionego autora plakatów, rzeźb, witraży i obiektów przestrzennych, który dzieciństwo i wczesną młodość spędził we Wschowie.

Tytuł wystawy „Czas przez nikogo niezłapany” to określenie Geta Stankiewicza na moment, kiedy czuł się najszcześliwszy, kiedy rysował i rytował, gdy dawno już wszystko wymyślił. Celem wystawy była próba zatrzymania pamięci o słynnym wschowieńskim, pokazanie jego twórczości jako inspiracji dla dziś żyjących we Wschowie i w regionie. Kolekcja dzieł Stankiewicza ma również służyć upowszechnianiu wiedzy o sztuce współczesnej.

W uroczystej inauguracji wystawy uczestniczyła Bożena Osińska – Radna Sejmiku Wojewódzkiego reprezentująca Panią Marszałek Województwa Lubuskiego – Elżbietę Annę Polak, Wicestarosta Powiatu Wschowskiego – Wojciech Kuryłło, radni powiatu wschowskiego, przewodnicząca i radni Rady Miejskiej we Wschowie; przewodnicząca oraz członkowie Rady Muzeum; przedstawiciele instytucji kultury ze Wschowy, Leszna i Ślavy, szkół i mediów.

Zakupione w 2016 r. dzieła Geta Stankiewicza, m.in. barwne miedzioryty i wklęsłodruki, serigrafie i linoryty, były prezentowane na wystawie wraz z pracami pozyskanymi w latach poprzednich, a także pracami, których zakup muzeum planuje w 2017 r. Na ekspozycji pokazano również kilkadziesiąt rysunków wykonanych w latach 1958-1961, harcerską kronikę ozdobioną przez Stankiewicza, jego laskę druha, szkicowniki oraz plakaty, stanowiące jeden z najbardziej rozpoznawalnych przykładów jego twórczości. Patronat medialny nad wystawą objęło TVP Kultura.

Frekwencja (2016 r.): 59 osób.

Koszt: 2.404,30 zł.

Źródło finansowania: dotacja podmiotowa i przychody własne;

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego: 50.000 zł (zakup prac);

Gmina Wschowa: 13.971,91 (zakup i oprawa prac) – dotacja celowa;

Cukiernia Jolanta Kasperska (poczęstunek);

Piekarnia Sandra i Wacław Gierczak (poczęstunek).

V. Wydarzenia 2016 roku

1. MINISTER KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO DOFINANSOWAŁ ZAKUP PRAC EUGENIUSZA GETA STANKIEWICZA

W 2016 r. Muzeum Ziemi Wschowskiej zakupiło kolekcję 60 dzieł sztuki współczesnej autorstwa Eugeniusza Geta Stankiewicza za łączną kwotę 59.900 zł. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dofinansował zakup kwotą 50.000 zł w ramach programu Kolekcje – priorytet 2. – Regionalne kolekcje sztuki współczesnej. Część wkładu własnego do projektu w wysokości 9.900 zł, jak również środki na przeprowadzenie zabiegów konserwatorskich i oprawę dzieł (łącznie koszt: 4.072 zł), zapewnił Organizator muzeum – Gmina Wschowa.

Eugeniusz Józef Stankiewicz (1942-2011) - honorowy obywatel gminy Wschowa, mistrz miedziorytu i wybitny polski grafik, od 3 maja 1945 r. mieszkał we Wschowie, skąd wyjechał na studia do Wrocławia. Jego twórczy dorobek prezentowano w Muzeum Ziemi Wschowskiej w 1994 r. na wystawie „Plakat z łbem”; w 2009 r. na wystawie „Eugeniusz Get Stankiewicz. Wystawa prac wielkiego miedziorytnika” oraz w 2012 r. na wystawie „Eugeniusz Get Stankiewicz – Transformacja dialogu”. W 2015 r., w wyniku współpracy Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego i Muzeum Ziemi Wschowskiej, powstała wystawa pt. „Kamień, papier, farba. Wschowskie frotaze Eugeniusza i Janusza Stankiewiczów”.

Do zbiorów muzeum pozyskano prace z różnych okresów twórczości artysty, wykonane różnymi technikami. Są wśród nich wczesne dzieła z lat szkolnych, z okresu działalności we Wschowskim Kole Plastyków Amatorów i współpracy z jego prowadzącym - Ignacym Bieńkiem z Zielonej Góry (linoryty, kliszoryt), jak również dojrzałe miedzioryty z początku XXI w. Przeważają prace z lat 1970-1990: miedzioryty, akwaforty, wklęsłodruki, suchoryty, serigrafie, pojedyncze tempery, monotypie, gipsoryty i linoryty oraz grafiki wykonane w technikach mieszanych.

Do muzealnego zasobu pozyskano pojedyncze dzieła, jak również prace stanowiące części większych cykli, m.in. 9 „Rebusów” oraz 12 ekslibrisów. W przypadku 5 grafik są to prace składające się z kilku różnych elementów, mogących z powodzeniem funkcjonować także jako odrębne dzieła. Część miedziorytów posiada autorskie oprawy. Niektóre zostały przygotowane do prezentacji na wystawach przez prof. Stankiewicza i naklejone po kilka, kilkanaście sztuk na kartony. Dzięki dokonaniu zakupu liczba prac Eugeniusza Geta Stankiewicza w zbiorach MZW wzrosła do 75.

Regionalna kolekcja dzieł sztuki Eugeniusza Geta Stankiewicza ma służyć budowaniu wiedzy o sztuce współczesnej i przemianach w niej zachodzących. Jednocześnie ma stanowić przykład rozwoju osobistego dla młodych ludzi – jako wzór - mieszkaniac prowincjonalnego miasteczka, który osiągnął sukces. Towarzyszący wystawie program edukacyjny i promocyjny miał za zadanie pobudzić kreatywność i innowacyjność działań lokalnej społeczności. Wschowianie poprzez kontakt z kolekcją prac "Getasa" mają możliwość poznania wpływu Wschowy na twórczość mistrza miedziorytu. Zakupione dzieła stały się także inspiracją i czynnikiem decydującym o przystąpieniu do konkursu grantowego, realizowanego w ramach programu Bardzo Młoda Kultura (w woj. lubuskim Kultura Tędy). Projekt zatytułowany „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne dla uczniów i nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej” uzyskał pierwsze miejsce i najwyższe dofinansowanie. Związane z nim działania w obszarze edukacji kulturowej zostały skierowane do uczniów ze wszystkich szkół gminy Wschowa, a także do nauczycieli i animatorów kultury z regionu.

2. WYRÓŻNIENIE NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA

W 2016 r. Narodowy Instytut Dziedzictwa przyznał Marcie Malkus – dyrektorowi Muzeum Ziemi Wschowskiej wyróżnienie w uznaniu za zaangażowanie w organizację 24. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce pod hasłem przewodnim: „Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie-arcydzieła-pomniki”.

Wyróżnienie zostało wręczone 21 listopada 2016 r. we Wrocławiu, przez prof. Małgorzatę Rozbicką – dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa, podczas uroczystej, ogólnopolskiej gali, podsumowującej 24. edycję Europejskich Dni Dziedzictwa.

Przyznane wyróżnienie zainteresowało ogólnopolskie media – Wschowę odwiedziła redaktor radiowej Trójki – Natalia Grzeszczyk. W efekcie powstał materiał dotyczący tegorocznych obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa we Wschowie, zabytkowych walorów miasta, jego przeszłości a także roli muzeum i pasjonatów ochrony dziedzictwa kulturowego.

VI. Działalność w zakresie oświatowo-kulturalnym

1. PROJEKTY EDUKACYJNE

NIEDZIELNE ZABAWY W MUZEUM

„Niedzielne Zabawy w Muzeum” to bezpłatne zajęcia dla dzieci w wieku od 4 do 10 lat i dorosłych, w których wspólnie z dziećmi uczestniczą rodzinstwo, rodzice czy dziadkowie. Projekt jest realizowany przez Muzeum Ziemi Wschowskiej od 2013 r. Obejmuje comiesięczne niedzielne spotkania, z wyłączeniem wakacji i ferii zimowych. Celem działań jest wzbogacanie wiedzy o historii regionu wśród społeczności lokalnej i promowanie jej na szerszym polu, a także muzealna edukacja, czyli kształtowanie nowych odbiorców kultury. Główną ideą spotkań jest popularyzowanie wiedzy o kulturze i historii regionu poprzez obcowanie z zabytkami i eksponatami, a także kreatywne działania warsztatowe polegające na współpracy dziecko-opiekun. Wstęp na zajęcia jest bezpłatny, nie ma też konieczności wcześniejszych zapisów.

W 2016 r. odbywały się spotkania z tego cyklu pod nazwą: „Niedzielne Mieszczańskie Zabawy w Muzeum” i były poświęcane różnorodnym aspektom historii mieszczaństwa na ziemi wschowskiej. Dzieci zaznaczały na Karcie Uczestnika swoją obecność na zajęciach. Te, które zebrały minimum trzy znaczki, były uprawnione do wzięcia udziału w konkursie „Majstersztyk, czyli sztuka mistrzowska” ogłoszonym na pierwszych zabawach i rozstrzygniętym na ostatnich. Cykl został dofinansowany przez Pełnomocnika Burmistrza Wschowy do Spraw Profilaktyki i Młodzieży. W przygotowaniu i przebiegu zajęć aktywnie uczestniczą wolontariusze MZW.

Harmonogram spotkań:

- JAK ZOSTAĆ CECHOWYM MISTRZEM? (28.02.2016 r.)

Frekwencja: 7 dzieci, 5 dorosłych; razem: 12 osób

- „KRĘĆ SIĘ, KRĘĆ WRZECIONO...” - WSCHOWA OŚRODKIEM SUKIENNICTWA – Warsztaty z udziałem alpakoterapeutki Karoliny Grys i jej podopiecznych (20.03.2016 r.)

Frekwencja: 37 dzieci, 27 dorosłych; razem: 64 osoby

- NIE TYLKO STRÓJ... - Ubiór i biżuteria mieszczańska (24.04.2016 r.)

Frekwencja: 12 dzieci, 9 dorosłych; razem: 21 osób

- GMERKI – ZNAKI WSCHOWSKICH MIESZCZAN - Spotkanie z dawnymi mieszkańcami Wschowy na Lapidarium Rzeźby Nagrobnej (22.05.2016 r.)

Frekwencja: 16 dzieci, 14 dorosłych; razem: 30 osób

- JAK ŻYLI MIESZCZANIE WE WSCHOWIE - Z wizytą w mieszczańskej kamienicy (19.06.2016 r.)

Frekwencja: 16 dzieci, 11 dorosłych; razem: 27 osób

- BOGATY JAK MŁYNARZ ZE WSCHOWY – Historia młynarstwa i legendy o wschowskich wiatrakach (02.10.2016 r.)

Frekwencja: 16 dzieci, 16 dorosłych; razem: 32 osoby

- WARSZTATY GRAFICZNE Z UDZIAŁEM ARTYSTY GRAFIKA BARTOSZA METELSKIEGO (20.11.2016 r.)

Frekwencja: 8 dzieci, 8 dorosłych; razem: 16 osób

- FINAŁ KONKURSU „MAJSTERSZTYK” I WARSZTATY CHOINKOWE (18.12.2016r.)

Frekwencja: 12 dzieci, 11 dorosłych; razem 23 osoby

Podsumowanie projektu: w ramach Niedzielnych Mieszczańskich Zabaw w Muzeum odbyło się osiem spotkań, łącznie uczestniczyło w nich 225 osób.

KONKURSY

Luty-grudzień 2016 r.

„MAJSTERSZTYK, czyli sztuka mistrzowska”

W Muzeum Ziemi Wschowskiej od lutego do grudnia 2016 r. trwały Niedzielne Mieszczańskie Zabawy w Muzeum. Częścią projektu był konkurs, pt. „Majstersztyk, czyli sztuka mistrzowska”, który oparty był na historii dotyczącej cechów rzemieślniczych i zakładał stworzenie niepowtarzalnego dzieła - tzw. majstersztyku. Regulamin konkursu zakładał pełną dowolność technik, rozmiarów i formy. Jedynym warunkiem był związek pracy z Muzeum Ziemi Wschowskiej, czyli miejscem, w którym odbywają się warsztaty.

Do wzięcia udziału w konkursie uprawniało zebranie minimum trzech znaczków na KARCIE UCZESTNIKA NIEDZIELNYCH MIESZCZAŃSKICH ZABAW W MUZEUM. Znaczkę rozdawano po każdym spotkaniu.

Wpłynęło sześć prac. W każdej z nich odzwierciedlenie znalazły tematy i działania warsztatowych spotkań. Ze względu na staranność wykonania, wkład pracy i niepowtarzalność każdej z nich – wszyscy uczestnicy konkursu zostali wyróżnieni nagrodą.

Oto lista laureatów:

Julia Makarowska, „Dawna Wschowa”;

Olga Kutkowska, „Spotkanie w Muzeum”;

Jan Makarowski, „Wiatrak”;

Miłosz Mały, bez tytułu;

Małgorzata Lutowicz, „Muzeum wschowskie w kamieniczkach”;

Paulina Jaśkowiak, „Spotkanie z alpakami”.

FERIE W MUZEUM

„Zapraszamy do sztalug!” - warsztaty dla dzieci szkół podstawowych (19-21.01.2016 r.)

Jak co roku w Muzeum Ziemi Wschowskiej podczas ferii zimowych odbyły się warsztaty dla dzieci szkół podstawowych. Hasło przewodnie brzmiało: „Zapraszamy do sztalug!”. W ciągu trzech dni, w czasie kreatywnej zabawy powstawały prace plastyczne inspirowane dziełami sztuki malarskiej z wystaw MZW, a także wybranymi obrazami z kolekcji martwej natury. Zajęcia warsztatowe poprzedzone były muzealną edukacją z dziedziny sztuk plastycznych. Podczas kolejnych spotkań uczestnicy w atrakcyjnej dla nich formie prezentacji multimedialnych poznawali historię malarstwa, podstawowe techniki malarskie, zasady kompozycji. Takie pojęcia jak: portret, abstrakcja czy martwa natura były kluczem do działań praktycznych. W czasie twórczej pracy grupowej i indywidualnej uczestnicy malowali portrety królów, figurę wschowskiego Murzynka i obraz przedstawiający pracownię krawca; tworzyli własne kompozycje przestrzenne inspirowane obrazami znanych malarzy. Efekty warsztatów można było podziwiać na wystawie w holu Muzeum Ziemi Wschowskiej przy placu Farnym 3.

Frekwencja: w warsztatach uczestniczyło łącznie 27 dzieci.

Zaplanowane na drugi tydzień ferii warsztaty dla młodzieży pt. „Stereotyp. Moje miasto” nie odbyły się ze względu na brak chętnych. Zostały zorganizowane jako warsztaty dla grupy uczniów licealnych 7 czerwca 2016 r.

LATO W MUZEUM

ZOSTAŃ PRZEWODNIKIEM WSCHOWSKIM – warsztaty dla dzieci szkół podstawowych (26-29.07.2016 r.)

Wszystkie warsztaty przebiegały pod hasłem „Zostań przewodnikiem wschowskim”. Uczestnicy w zabawach i działaniach odbywających się na wystawach, w otoczeniu eksponatów, ale również w przestrzeni zabytkowych miejsc Wschowy uczyli się jak intrygująco i z pasją opowiadać o historii miasta i zabytków. Dzieci odkrywały turystyczne

walory Wschowy, zastanawiały się, jak ciekawie je prezentować. Pierwszy dzień poświęcony został na zdobycie ogólnej wiedzy dotyczącej zabytków. Dzieci miały okazję zapoznać się z muzealnymi eksponatami, nauczyły się je klasyfikować i opisywać. Drugiego dnia uczestnicy warsztatów odkrywali symbolikę zabytkowych płyt i barokowych emblematów na Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie. Kolejnego dnia poznały wschowskie legendy: o wiatrakach przy muzealnym stoisku multimedialnym, a te związane z luteranami i pastorem Waleriusem Herbergerem – przy kościele Kripplein Christi. Ostatniego dnia każde z dzieci wypracowało hasło i wykonało plakat promujący Wschowę jako miasto turystyczne. Wszystkie spotkania warsztatowe miały bogaty program plastyczno-manualny. „Lato w Muzeum” zakończyło się spotkaniem z zaproszonymi przez dzieci gośćmi na dziedzińcu muzealnym.

Każdy z uczestników otrzymał Certyfikat Uczestnictwa, a także zeszyt edukacyjny z serii MUZEALNA SKARBNIKA WIEDZY „Jak dawniej we Wschowie monety bito!”.

Frekwencja: Według regulaminu liczba miejsc wynosiła 20 i tyle było uczestników zajęć. W finałowym spotkaniu oprócz 20 dzieci uczestniczyło 19 zaproszonych przez dzieci gości (rodzice, rodzeństwo, opiekunowie).

GET I 3 SŁONIE – WARSZTATY GRAFICZNE DLA UCZNIÓW I NAUCZYCIELI W MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ (październik-listopad 2016 r.)

Zakup kolekcji dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza do zbiorów muzeum stał się inspiracją dla projektu edukacyjnego „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne dla uczniów i nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej”. Magdalena Birut – specjalista do spraw edukacji MZW w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Bardzo Młoda Kultura (w województwie lubuskim realizowanego pod nazwą Kultura Tędy) zdobyła w konkursie grantowym dotację na zaproszenie do muzeum uczniów i nauczycieli ze wszystkich szkół gminy Wschowa. Spotkania te opierały się na dwóch działaniach: 1) na wystawie prac Geta Stankiewicza – opowieści o artyście i sztuce; muzealnych ćwiczeniach polegających na interakcji uczniów z wybranym dziełem sztuki, a także 2) warsztatach graficznych prowadzonych przez grafika Bartosza Metelskiego (3 Słonie – otwarta pracownia sitodruku), na których uczniowie działali twórczo w takich technikach jak monotypia, szablony, frotaze.

Kontynuacją warsztatów były spotkania w szkołach, gdzie z prac stworzonych w muzeum powstały wspólne kolaże, eksponowane w obrębie szkoły. Każdy uczestnik otrzymał Kreatywną Kartę Projektu a w niej informacje o projekcie, a także inspirujące zadania związane z tematem.

Ostatnie warsztaty „**GET i 3 Słonie na FORUM**” (09.11.2016 r.) skierowane były do nauczycieli i animatorów kultury z regionu. Dorośli uczestnicy projektu spotkali się, aby w twórczej atmosferze podyskutować o edukacji, współpracy, kulturze, a w praktycznych działaniach poznać technikę sitodruku i stworzyć indywidualne szablony na płócienną torbę.

Jednym z celów projektu było pokazanie muzeum jako miejsca otwartego na działania na rzecz edukacji kulturowej. Dzięki zrealizowaniu warsztatów sztuki współczesnej – inspirowanych muzealną kolekcją prac artysty, którego losy związane są z najnowszą historią Wschowy – stworzono platformę do poszukiwań własnej tożsamości dla szerokiego grona dzieci i młodzieży. Cel długoterminowy to stworzenie siatki współpracujących międzysektorowo osób, wspólnie realizujących projekty na rzecz edukacji i animacji kulturowej.

Warsztaty w ramach projektu zostały poprowadzone tak, aby uczestnicy mieli poczucie siły sprawczej. Działania w czasie warsztatów graficznych opierały się na tworzeniu prac indywidualnych. W czasie spotkań w szkołach uczniowie pracowali w grupach, tworząc kolaże prezentowane następnie na szkolnych wystawach. W ten sposób został wykorzystany

różnorodny potencjał. Zaspokojono zarówno potrzebę wyrażenia siebie poprzez indywidualne realizacje, jak i podkreślono wartość i efekty twórczego współdziałania.

Metoda warsztatowa była kluczowa. Realizacja projektu, zarówno podczas spotkań z uczniami, jak i nauczycielami, opierała się na działaniach w przestrzeni sztuki. Zawsze towarzyszyła im dyskusja, jako metoda, i ankiety, jako narzędzie pracy. W czasie zajęć formę komentarza, dopowiadającego historię artysty i jego dzieła, stanowiła prezentacja multimedialna.

Projekt został zrealizowany w partnerstwie z dziesięcioma szkołami gminy Wschowa. Współpraca opierała się na pomocy w organizacji grup warsztatowych, przygotowaniu spotkań w szkołach i zaadaptowaniu szkolnych przestrzeni dla powarsztatowych wystaw.

Harmonogram warsztatów w Muzeum Ziemi Wschowskiej:

- SP 1 Wschowa (kl. IV-VI, dwie grupy, 27 osób) – 04.10.2016 r.
- SP Siedlnica (kl. IV-VI, dwie grupy, 24 osoby) – 06.10.2016 r.
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka we Wschowie (SP i gimnazjum, 29 osób) – 12.10.2016 r.
- SP Konradowo (kl. IV-VI, dwie grupy, 33 osoby) – 17.10.2016 r.
- SP Przyczyna Górna (kl. IV-VI, dwie grupy, 19 osób) – 19.10.2016 r.
- SP Lgiń (kl. IV-VI, dwie grupy, 20 osób) – 25.10.2016 r.
- SP 2 Wschowa (kl. IV-VI, dwie grupy, 28 osób) – 25.10.2016 r.
- SP Łysiny (kl. IV-VI, dwie grupy, 31 osób) – 26.10.2016 r.
- SP Osowa Sień (kl. IV-VI, dwie grupy, 28 osób) – 28.10.2016 r.
- I LO im. T. Zana we Wschowie (kl. I, dwie grupy, 20 osób) – 02.11.2016 r.
- Gimnazjum Językowe we Wschowie (kl. I, dwie grupy, 20 osób) – 02.11.2016 r.

Wyjazdowe warsztaty w szkołach:

- SP Siedlnica (24 osoby) – 24.10.2016 r.
- SP Łysiny (31 osób) – 03.11.2016 r.
- Gimnazjum Językowe we Wschowie (20 osób) – 07.11.2016 r.
- I LO im. T. Zana we Wschowie (20 osób) – 08.11.2016 r.
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka we Wschowie (29 osób) – 25.11.2016 r.
- SP Konradowo (33 osoby) – 26.11.2016 r.
- SP Przyczyna Górna (19 osób) – 29.11.2016 r.
- warsztaty dla nauczycieli i animatorów kultury z regionu (25 osób) – 09.11.2016 r.

Podsumowanie: w projekcie uczestniczyły **304** osoby, nie licząc opiekunów przyjeżdżających na warsztaty z młodzieżą.

W ramach projektu zostały wydane: Kreatywna Karta Pracy i pamiątkowe zaproszenia.

Źródło finansowania: Narodowe Centrum Kultury w ramach programu Bardzo Młoda Kultura.

Realizację projektu prezentuje strona: <https://www.facebook.com/geti3slonie/>.

2. WSPÓŁPRACA Z PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI

KATALOG LEKCJI MUZEALNYCH

Podstawowe działania edukacyjne Muzeum Ziemi Wschowskiej to lekcje muzealne. Ich upowszechnianie opiera się na ofercie nazwanej katalogiem lekcji muzealnych. Jest on dostępny w wersji papierowej i elektronicznej, zawiera wykaz tematów oraz krótki opis lekcji, cennik, dane kontaktowe do osoby odpowiedzialnej za koordynację zajęć, a także ogólne zasady przyjęte przez MZW dla lekcji muzealnych. Każda lekcja muzealna składa się z części teoretycznej i warsztatu lub karty pracy stworzonej przez pracowników MZW. W

związku z wystawami czasowymi przygotowywane są i rozsyłane do okolicznych szkół i przedszkoli propozycje specjalnych lekcji muzealnych. Dodawane są też nowe tematy do stałej oferty.

W 2016 r. został opracowany folder działań edukacyjnych prezentujący w ciekawej oprawie graficznej wszystkie aspekty edukacyjnej działalności Muzeum Ziemi Wschowskiej.

LEKCJE MUZEALNE, WARSZTATY:

- ***Panteon wschowski. Wielkie postaci w dziejach ziemi wschowskiej;* prowadzący: Magdalena Birut**

SP Łysiny (kl. IV-VI, 32 osoby) – 23.02.2016 r.

SP 2 Wschowa (kl. V, 18 osób) – 14.03.2016 r.

SP 2 Wschowa (kl. IV, 20 osób) – 30.11.2016 r.

- ***Historia wiatraków;* prowadzący: Magdalena Birut**

Samorządowe Przedszkole nr 5 we Wschowie (20 osób) – 03.03.2016 r.

Samorządowe Przedszkole nr 1 we Wschowie (dwie grupy: 25 i 19 osób) – 13.04.2016 r.

- ***Kościół św. Józefa we Wschowie – perła baroku;* prowadzący: Marta Malkus**

I LO im. T. Zana we Wschowie (23 osoby) – 12.04.2016 r.

I LO im. T. Zana we Wschowie (25 osób) – 15.04.2016 r.

- ***Legendy Wschowy i okolic;* prowadzący: Magdalena Birut**

Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek (25 osób) – 15.04.2016 r.

SP 1 Wschowa (kl. V, 24 osoby) – 02.06.2016 r.

SP 1 Wschowa, (kl. IV, 22 osoby) – 22.06.2016 r.

ZHP Hufiec Lubin – Baza Obozowa w Wygnańcach (dwie grupy: 22 i 21 osób) – 06.07.2016 r.

SP 2 Wschowa, (kl. IV, 21 osób) z projektu szkolnego: „Wschowa ciekawe historie chowa” - 19.09.2016 r.

SP 2 Wschowa, (kl. IV, 22 osób) z projektu szkolnego: „Wschowa ciekawe historie chowa” - 23.09.2016 r.

SP 2 Wschowa, (kl. IV, 19 osób) z projektu szkolnego: „Wschowa ciekawe historie chowa” - 28.09.2016 r.

SP 2 Wschowa, (kl. IV, 22 osób) z projektu szkolnego: „Wschowa ciekawe historie chowa” - 30.09.2016 r.

SP 2 Wschowa, (kl. V, 22 osób) – 03.10.2016 r.

- ***Historia Wschowy dla Najmłodszych;* prowadząca: Magdalena Birut**

Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „Złota Rybka u Dula” (25 osób) – 25.04.2016 r.

SP 2 Wschowa (kl. I, 19 osób) – 05.05.2016 r.

Publiczne Przedszkole w Jędrzychowicach (20 osób) - 18.05.2016 r.

SP 1 Wschowa (kl. I, 24 osoby) – 19.05.2016 r.

SP 1 Wschowa (kl. I, 20 osób) - 24.05.2016 r.

SP 1 Wschowa (kl. I, 29 osób) – 25.05.2016 r.

Przedszkole w Dębowej Łęce (10 osób) – 17.06.2016 r.

Przedszkole Sióstr Salezjanek we Wschowie (22 osoby) – 16.11.2016 r.

SP 2 Wschowa (kl. II, 17 osób) – 02.12.2016 r.

SP 2 Wschowa (kl. III, 19 osób) – 09.12.2016 r.

- ***Stereotyp – moje miasto – warsztaty;* prowadzący: Magdalena Birut, Dorota Tomczak**

I LO im. T. Zana we Wschowie (klasa medialna, 24 osoby) – 07.06.2016 r.

- ***„Kręć się, kręć wrzeczono...” - Wschowa ośrodkiem sukiennictwa + alpakterapia (Karolina Gryś);* prowadzący: Magdalena Birut**

SP 1 Wschowa (kl. I, 21 osób) – 21.06.2016 r.

ZHP Hufiec Lubin – Baza Obozowa w Wygnańcach (29 osób) – 22.07.2016 r.

SP Serby (kl. VI, 12 osób) – 10.11.2016 r.

- *Mały archeolog. Archeologia, czyli zabawa dorosłego w wielkiej piaskownicy?*; prowadzący: **Bartosz Tietz, Dorota Tomczak**

ZHP Hufiec Lubin – Baza Obozowa w Wygnańcach (dwie grupy: 22 i 21 osób) – 06.07.2016 r.

- *Od ziarna do bochna*; prowadzący: **Magdalena Birut, Dorota Tomczak**

ZHP Hufiec Lubin – Baza Obozowa w Wygnańcach (dwie grupy: 15 i 15 osób) – 15.07.2016 r.

- *Rozwój mennisztwa na ziemiach polskich.*; prowadzący: **Magdalena Birut, Dorota Tomczak**

ZHP Hufiec Lubin – Baza Obozowa w Wygnańcach (dwie grupy: 15 i 15 osób) – 15.07.2016 r.

Półkolonie u sióstr Salezjanek we Wschowie (19 osób) – 22.07.2016 r.

- *Perła w koronie – Wschowa w czasach saskich*; prowadzący: **Magdalena Birut**

Gimnazjum nr 2 we Wschowie (kl. III, 22 osoby) - 27.09.2016 r.

Gimnazjum nr 2 we Wschowie (kl. I, 21 osób) – 07.10.2016 r.

- *Jak Polska się rodziła? Początki państwa polskiego i chrzest Polski* - lekcja na wystawie: „Chrzest 966. U źródeł polski”; prowadzący: **Bartosz Tietz, Magdalena Birut**

SP 2 Wschowa (kl. III, 20 osób) – 22.11.2016 r.

SP 2 Wschowa (kl. III, 22 osoby) – 23.11.2016 r.

- *Wiec polski we Wschowie* - wykład Barbary Ratajewskiej (Archiwum Państwowe w Lesznie)

I LO im. T. Zana (kl. III, 30 osób) – 01.12.2016 r.

Podsumowanie: z oferty lekcji muzealnych skorzystało w 2016 r. 26 grup szkolnych, 8 grup przedszkolnych i 10 wakacyjnych. Razem odbyły się **44** lekcje, w których uczestniczyło **930** osób.

OPROWADZANIE PO MUZEUM I WIZYTY GRUP SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYCH:

- Wystawa „**Liberatura. Architektura słowa**” i ekspozycja stała „**Soli Deo Gloria**”

- I LO im. T. Zana i Gimnazjum Językowe we Wschowie (trzy klasy LO i jedna klasa gimnazjum, 91 osób) – 11.03.2016 r.; bez oprowadzania

- I LO im. T. Zana we Wschowie (klasa II, 23 osoby) – 17.03.2016 r.; bez oprowadzania

- Gimnazjum Językowe we Wschowie (klasa II, 24 osoby) – 18.03.2016 r.; bez oprowadzania

- Gimnazjum Językowe we Wschowie (klasa I, 20 osób) – 22.03.2016 r.; bez oprowadzania

- Gimnazjum Językowe we Wschowie (klasa II, 28 osób) – 31.03.2016 r.; bez oprowadzania

- Gimnazjum nr 2 we Wschowie (klasa II, 26 osób) – 31.03.2016 r.; oprowadzanie: Julia Juskowiak

- Wystawa „**Zaplute karły reakcji. Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956**”

- I LO im. T. Zana we Wschowie (klasa III, 18 osób) – 16.03.2016 r.; bez oprowadzania

- Ekspozycja stała „**Soli Deo Gloria – protestanckie dziedzictwo kulturowe ziemi wschowskiej**”

- Gimnazjum nr 2 we Wschowie (23 osoby) - 17.05.2016 r.; oprowadzanie: Dariusz Czwojdrak

- Gimnazjum nr 2 we Wschowie (22 osoby) – 19.05.2016 r.; oprowadzanie: D. Czwojdrak

- Comenius – nauczyciele obcokrajowcy (15 osób) – 14.03.2016 r.; bez oprowadzania

- Wystawa w ramach EDD „**Duchowość krajobrazu kulturowego ziemi wschowskiej**” i ekspozycja stała „**Soli Deo Gloria**”

- Gimnazjum Językowe we Wschowie (kl. III, 27 osób) – 24.09.2016 r.; bez oprowadzania

- Gimnazjum Językowe we Wschowie (kl. III, 20 osób) – 28.09.2016 r.; bez oprowadzania

- Wystawa „**Chrzest 966. U źródeł Polski**”

- Gimnazjum Językowe we Wschowie (kl. III, 20 osób) – 02.11.2016 r.; bez oprowadzania
- I LO im. T. Zana (kl. III, 19 osób) – 03.11.2016 r.; bez oprowadzania
- Gimnazjum Językowe we Wschowie (kl. II, 19 osób) – 08.11.2016 r.; bez oprowadzania
- I LO im. T. Zana we Wschowie (kl. II, 31 osób) – 25.11.2016 r.; bez oprowadzania
- I LO im. T. Zana we Wschowie (kl. I, 19 osób) – 02.12.2016 r.; bez oprowadzania
- I LO im. T. Zana we Wschowie (kl. II, 22 osoby) – 21.12.2016 r.; bez oprowadzania

- **Ekspozycja stała (rezydencja)**

- Comenius – nauczyciele obcokrajowcy (15 osób) – 14.03.2016 r.; oprowadzanie: Szymon Antoniewicz
- SOSW Wschowa (5 osób) – 07.04.2016; oprowadzanie: Magdalena Birut
- SP Jędrzychowice (13 osób) – 8.06.2016; oprowadzanie: Dorota Tomczak
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Autystycznych, Poznań (6 osób) – 16.09.2016 r.; oprowadzanie: Magdalena Birut
- SP 3 Głogów (kl. IV-V, 43 osoby) – 15.11.2016 r.; oprowadzanie: Magdalena Birut
- Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wschowie (38 osób) – 16.11.2016 r.; bez oprowadzania
- Klub Seniora we Wschowie (18 osób) – 11.10.2016 r.; oprowadzanie i wykład (rezydencja), oprowadzanie fara: Marta Małkus

Podsumowanie: Z oferty oprowadzania i zwiedzania wystaw bez oprowadzania skorzystało 28 grup, łącznie 605 osób.

WIZYTY GRUP SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYCH W LAPIDARIUM RZEŻBY NAGROBNEJ

- Comenius – nauczyciele obcokrajowcy (15 osób) – 14.03.2016 r.; oprowadzanie: Szymon Antoniewicz
- Przedszkole Samorządowe nr 5 we Wschowie - 3 grupy (49 osób) - marzec 2016 r.; bez oprowadzania
- SP Jędrzychowice (13 osób) – 8.06.2016 r.; oprowadzanie: Dorota Tomczak
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Autystycznych, Poznań (6 osób) – 16.09.2016 r.; oprowadzanie: Magdalena Birut

Oprócz wyszczególnionych grup – lapidarium odwiedzały grupy szkolne i przedszkolne ze Szkoły Podstawowej nr 1 i nr 2 we Wschowie oraz z Przedszkola Samorządowego nr 3. Według sprawozdania „Dział Lapidarium – frekwencja” - łącznie było to 349 osób.

PRACE PORZĄDKOWE W LAPIDARIUM RZEŻBY NAGROBNEJ

W 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, realizowano współpracę, w ramach której młodzież i wychowawcy z niżej wymienionych instytucji pomagali w wiosennych i jesiennych pracach porządkowych na terenie zabytkowych wschowskich cmentarzy (Lapidarium Rzeźby Nagrobnej):

- OHP we Wschowie i Zespół Szkół im. S. Staszica z młodzieżą OHP we Wschowie
- Dom Dziecka we Wschowie
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka we Wschowie
- 55 DSH im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala"

Rokrocznie, w ramach współpracy, MZW oferuje w zamian, młodzieży i jej wychowawcom, bezpłatne lekcje muzealne i oprowadzanie po muzeum.

3. WSPÓŁPRACA Z UTW WSCHOWA

W ramach współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wschowie na rok akademicki 2015/2016 i 2016/2017 zorganizowano wykłady w cyklu pn. „Historia i sztuka” dla dwóch

grup, raz w tygodniu. Uczęszcza na nie około osiemdziesięciu słuchaczy.

W 2016 r. odbyły się 44 wykłady i jedna wycieczka w ramach zajęć.

4. WSPÓŁPRACA Z OŚRODKAMI NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W projekt „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne dla uczniów i nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej” włączone zostały dwie grupy (szkoła podstawowa i gimnazjum) ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego we Wschowie.

5. UDZIAŁ W KONKURSACH I WYDARZENIACH O CHARAKTERZE EDUKACYJNYM

- KONKURS „PATRIOTYZM JUTRA” (MUZEUM HISTORII POLSKI): „Mieszczańskie Zabawy w Muzeum – warsztaty i multimedialny portal edukacyjny pod roboczą nazwą: Historia mieszczaństwa w królewskim mieście Wschowa”

- KONKURS NA WYDARZENIE MUZEALNE ROKU „SYBILLA” (NIMOZ): „Niedzielne Królewskie Zabawy w Muzeum”

- KONKURS GRANTOWY „Lubuski P.A.K.I.E.T.” realizowany w ramach projektu Kultura Tędy (lubuska edycja programu Narodowego Centrum Kultury Bardzo Młoda Kultura). Magdalena Birut (specjalista ds. edukacji) została beneficjentem konkursu i zrealizowała zwycięski projekt pod nazwą: „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne i forum dla nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej” w okresie październik-listopad 2016 r.

- LUBUSKA GIEŁDA DOBRYCH PRAKTYK (17.11.2016 r., Nowa Sól) prezentacja projektu „GET i 3 Słonie – warsztaty graficzne i forum dla nauczycieli w Muzeum Ziemi Wschowskiej” i oferty edukacyjnej MZW podczas Lubuskiej Giełdy Dobrych Praktyk „Strefa Doświadczenia” - Magdalena Birut (specjalista ds. edukacji)

6. OPROWADZANIE GRUP SPOZA WSCHOWY

- Uczestnicy Festiwalu Podróżników 100droga (17 osób) – 14.02.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor, lapidarium: Marta Małkus

- Akademia Dorosłego Człowieka ze Sławy (25 osób) – 17.03.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Magdalena Birut

- Koło PTTK Mużak z Łęknicy (32 osoby) – 23.04.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor, lapidarium: Marta Małkus

- Akcja Katolicka Zielona Góra (15 osób) – 8.05.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor, lapidarium: Marta Małkus

- Fundacja im. K. Adenauera z Berlina (29 osób) – 12.05.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja) i lapidarium: Marta Małkus

- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lesznie (4 osoby) – 31.05.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Marta Małkus

- Grupa młodzieży (Wschowskie Spotkania Orkiestr Dętych Szkół Muzycznych, dwie grupy: 25 i 19 osób) – 3.06.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja) i lapidarium: Magdalena Birut, Dorota Tomczak

- Grupa turystów z USA (8 osób) – 9.06.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja) i lapidarium: Dorota Tomczak, Bartosz Tietz

- ZHP Hufiec Lubin – Baza Obozowa w Wygnańcach (31 osób) – 22.07.2016 r.; oprowadzanie po lapidarium: Dorota Tomczak

- Uczestnicy Międzyregionalnej Komisji Rekomendacyjnej, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Lubuska Grupa Eksploracyjna „Nadodrze”, przy współpracy z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Muzeum Ziemi Wschowskiej (31 osób) – 10-11.08.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Marta Małkus
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury z Poznania (48 osób) – 13.08.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Marta Małkus
- Członkowie i Sympatycy Towarzystwa Miłośników Ziemi Dobrzyckiej (39 osób) – 10.09.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Dariusz Czwojdrak; kościół w Przyczynie Górnej: Bartosz Tietz
- Uczestnicy II LUBUSKIEJ SESJI NUMIZMATYCZNEJ (40 osób) – 24.09.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Marta Małkus
- Grupa seniorów z Głogowa pod opieką p. Antoniego Boka (30 osób) – 08.10.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (kamieniczki) i lapidarium: Marta Małkus
- Grupa z Gostynia (45 osób) – 08.10.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor; muzeum (rezydencja + kamieniczki) i lapidarium: Marta Małkus; kościół w Przyczynie Górnej: Bartosz Tietz
- Uczestnicy otwarcia wystawy pt. „Chrzest 966. U źródeł Polski” – członkowie Stowarzyszenia Huta Pieniacka i uczestnicy Rajdu Katyńskiego (100 osób) – 09.10.2016 r.; zwiedzanie muzeum (rezydencja), bez oprowadzania
- Uczestnicy konferencji naukowej „Andreas Gryphius na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim. Inspiracje-związki-konsekwencje” Wschowa-Leszno, 20-21.10.2016 r. (30 osób) – 20.10.2016 r.; oprowadzanie po wystawie „Soli Deo Gloria” i lapidarium: Marta Małkus
- SP 3 Głogów (kl. IV-V, 43 osoby) – 15.11.2016 r.; oprowadzanie po mieście: rynek, ratusz, fara, klasztor i muzeum (rezydencja + kamieniczki); Magdalena Birut
- Grupa z Koła Naukowego Prawa Rzymskiego „Bona Fides” działającym przy Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu (25 osób) – 03.12.2016 r.; oprowadzanie po muzeum (rezydencja): Marta Małkus

Łącznie: 636 osób.

7. ORGANIZACJA WYDARZEŃ W RAMACH PROJEKTÓW OGÓLNOPOLSKICH I LOKALNYCH

PROJEKTY OGÓLNOPOLSKIE

NOC MUZEÓW 14.05.2016 r. godz. 17.00-23.00

Noc Muzeów 2016 przebiegała według zamieszczonego poniżej programu:

rezydencja jezuicka (plac Farny 3)

17.00 *Poszukiwacze skarbów* – zajęcia terenowe z Lubuską Grupą Eksploracyjną „Nadodrze”

18.00 *Edukacyjne poddasze* – zabawy plastyczne dla dzieci

19.00 *Wschowa po turecku* - wykład Pawła Łachowskiego o tajemnicach poselstw osmańskich we Wschowie

20.00 oprowadzanie po wystawach

21.45 KONTEKST – WSCHOWA *Groźne widoczki* – instalacja artystyczna

kamieniczki (plac Zamkowy 2)

18:00 Archeolodzy i poszukiwacze skarbów – problematyka. Możliwości współpracy na przykładzie badań z udziałem Lubuskiej Grupy Eksploracyjnej „Nadodrze” na terenie dawnych obozów jenieckich – wykład i dyskusja

22:00 Orowadzanie po wystawie „Soli Deo Gloria”

22:30 Projekcja filmu Muzeum Utracone

Lapidarium Rzeźby Nagrobnej (ul. Spokojna)

21:00 *Vanitas! Vanitatum! Vanitas!* - pamiątki po rodzinie i przyjaciółach Andreasa Gryphiusa (1616-1664) na wschowskim campo santo. Spacer w 400. rocznicę urodzin poety
Frekwencja: rezydencja: 160 osób; kamieniczki: 73 osoby; lapidarium: 38 osób, **łącznie: 271 osób.**

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA

W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, które w 2016 r. przebiegały pod hasłem przewodnim „GDZIE DUCH SPOTYKA SIĘ Z PRZESTRZENIĄ – ŚWIĄTYNIE/ARCYDZIEŁA/POMNIKI”, 16 września w Muzeum Ziemi Wschowskiej przy pl. Zamkowym 2 została otwarta wystawa fotografii Wiesława Stępnia i Marka Chwistka pt. „Duchowość krajobrazu kulturowego ziemi wschowskiej”. Tego samego dnia odbył się koncert w klasztorze oo. Franciszkanów w wykonaniu uczniów i nauczycieli Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Romana Maciejewskiego w Lesznie, a tuż po nim wykład Marty Małkus pt.: „Świętych obcowanie we wschowskim kościele klasztornym”. 17 września w kościele farnym odbył się koncert uczniów i nauczycieli Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Karola Kurpińskiego we Wschowie. Następnie dr Marcei Tureczek wygłosił wykład pt. „Dzwony i ich tajemnice”. Obchody EDD we Wschowie zorganizowano we współpracy z Markiem Wróblem z Pracowni Terenowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Trzebinach.

„RODACY BOHATEROM”

Muzeum włączyło się w akcję charytatywną „RODACY BOHATEROM”, promując ją na muzealnym Facebooku oraz na stronie internetowej. Muzeum prowadziło dystrybucję ulotek informacyjnych oraz gromadziło paczki dla byłych żołnierzy AK i kombatantów mieszkających na dawnych Kresach Wschodnich RP.

PROJEKTY LOKALNE

PROMOCJE KSIĄŻEK

- Promocja książki pt. „**Szósty klucz do bramy. Rozmowy nieautoryzowane albo nieodbyte o przeszłości Środkowego Nadodrza**” oraz spotkanie z autorem Alfredem Siateckim – 17.02.2016 r.

Frekwencja: 8 osób.

- Spotkanie autorskie z Profesorem Andrzejem Kokowskim pt. „Robert Liebig – niezwykła droga kariery zwykłego wschowianina”, promujące książkę pt. „**Robert Liebig, archeolog amator z Wielkopolski**” - 19.10.2016 r.

W ramach promocji książki Muzeum Ziemi Wschowskiej zorganizowało spotkanie z wybitnym archeologiem – prof. Andrzejem Kokowskim, dyrektorem Instytutu Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, który przybliżył słuchaczom działalność wielkopolskiego archeologa amatora, rodowitego wschowianina i nauczyciela we wschowskim gimnazjum – Roberta Liebiga, któremu poświęcił on książkę: „Robert Liebig – zapomniany wschowianin”.

Frekwencja: 12 osób.

ZADUSZKI (2.11.2016 r.)

Obchody Zaduszek zorganizowano w formie spaceru po Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie, któremu towarzyszyły opowieści dyrektora muzeum Marty Małkus o słynnych osobistościach, które spoczęły na cmentarzu oraz zapalenie symbolicznego „światelka pamięci”. W kaplicy pogrzebowej miał miejsce koncert w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. K. Kurpińskiego we Wschowie.

Frekwencja: 45 osób.

KONCERTY/ SPEKTAKLE/ FILMY

- Pofestiwalowe pokazy filmowe z cyklu „**Żydowskie motywy**” (projekt we współpracy ze Stowarzyszeniem Czas A.R.T.):

- „Krok do wolności”, reż. A. Gsponer, 2014 – 20.01.2016 r.
- „Głosy z budki”, reż. L. Chaplin, 2014 – 27.01.2016 r.
- „Walcząc ze strachem”, reż. H. Frank, M. Kravchenko, 2014 – 30.11.2016 r.
- „Einstein w Ziemi Świętej”, reż. N. Ben Hagai, 2015 – 21.12.2016 r.

Łączna frekwencja: 30 osób.

- „**Wschowska Droga św. Jakuba**” - projekcja filmu Tomasza Wojnarowskiego (projekt Stowarzyszenia Czas A.R.T.) - 24.02.2016 r.

Frekwencja: 25 osób.

- Autorski projekt muzyczny „**Wood Organization**”, koncert w wykonaniu wschowianina, studenta Rytmisk Musikkonservatorium w Kopenhadze - Szymona Gąsiorka - 21.03.2016 r.

Frekwencja: 30 osób.

- Spektakl słowno-muzyczny pt. „**Oszukani, porzuceni, nieugięci**” przygotowany przez uczniów Gimnazjum im. Noblistów Polskich w Szlichtyngowej, pod kierunkiem nauczycielek - Justyny Jasik i Agnieszki Grzelak, w ramach gminnych obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. W Muzeum Ziemi Wschowskiej pokazany został przy okazji zamknięcia wystawy Instytutu Pamięi Narodowej „Zapłute karły reakcji. Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956” - 30.03.2016 r.

Frekwencja: 28 osób (w tym jedna klasa z Gimnazjum Językowego we Wschowie)

- Projekcja filmu „**Katyń. Ludobójstwo i propaganda**” oraz spotkanie z reżyserem, pochodzącym ze Wschowy - Markiem Grzoną. Film dokumentalny z 1993 r. prezentowany był m. in. na przeglądzie filmowym „Echa Katynia” organizowanym przez Instytut Pamięi Narodowej w kilkunastu największych miastach Polski. W Muzeum Ziemi Wschowskiej był wydarzeniem towarzyszącym wystawie „Zbrodnia katyńska. Wielkopole w dołach śmierci Katynia, Charkowa i Miednoje”, przygotowanej przez poznański oddział Instytutu Pamięi Narodowej – 8.06.2016 r.

Frekwencja: 18 osób.

JARMARKI MIEJSKIE ORGANIZOWANE PRZEZ CKiR WSCHOWA

Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2016 r. uczestniczyło w jarmarkach wystawiając stoisko, na którym sprzedawane były muzealne wydawnictwa, pamiątki i promowana była działalność instytucji:

- Jarmark Wielkanocny – 20.03.2016 r.
- Mieszczański Jarmark Produktów Tradycyjnych – 20-21.05.2016 r.
- Jarmark Bożonarodzeniowy – 3-4.12.2016 r.

8. WOLONTARIAT

W 2016 r. współpraca z wolontariuszami polegała przede wszystkim na uczestnictwie w projektach: Niedzielne Zabawy w Muzeum, Ferie w Muzeum, Noc Muzeów, Lato w Muzeum i Zaduszki, w tym: współuczestnictwo w prowadzeniu warsztatów i spotkań,

opieka nad salami muzealnymi w czasie trwania zajęć, dokumentacja fotograficzna i pomoc w przygotowaniu materiałów przed zajęciami oraz porządkowaniu sal po zajęciach. W 2016 roku z Muzeum Ziemi Wschowskiej współpracowało łącznie dziewięciu wolontariuszy.

9. WYKŁADY, SPOTKANIA, KONFERENCJE

WYKŁAD MARCINA PODEMSKIEGO (IPN Poznań) – 1.03.2016 r.

Wykład historyka IPN z Poznania Marcina Podemskiego pt. „Wschowscy żołnierze wyklęci. Działalność podziemia antykomunistycznego na terenie Wschowy w czasach stalinizmu”, otwierający wystawę Instytutu Pamięci Narodowej „Zapłute karły reakcji. Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956”.

Frekwencja: 66 osób (w tym dwie klasy z I LO im. T. Zana i Gimnazjum Językowego we Wschowie).

WEEKEND Z GENEALOGIĄ – 13.03.2016 r.

Wykłady poświęcone genealogii rodzinnej i benefis Andrzeja Szczudło – wschowianina, członka Śląskiego Towarzystwa Genealogicznego we Wrocławiu.

Organizatorzy: Śląskie Towarzystwo Genealogiczne we Wrocławiu i Muzeum Ziemi Wschowskiej.

Frekwencja: 30 osób (wykłady), 60 osób (benefis).

SPOTKANIE I WYKŁAD - 10.04.2016 r.

Spotkanie i wykład: „Życie żydowskie od urodzenia do śmierci” (rabini Natan Dudek-Lewin i Jakub Staszewski, projekt Stowarzyszenia Czas A.R.T.), frekwencja: 28 osób.

ROCZNICA URODZIN VALERIUSA HERBERGERA – 21.04.2016 r.

W związku z 454. rocznicą urodzin wybitnego wschowianina - pastora Valeriusa Herbergera (1562-1627) - Wschowę odwiedził, na zaproszenie dyrektora Muzeum Ziemi Wschowskiej - Marty Małkus, biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce, ks. Jerzy Samiec. Celem wizyty było poznanie pamiątek związanych z życiem religijnym wschowskich luteranów, a szczególnie duchownych pracujących przy kościele Żłóbka Chrystusa. Goście zwiedzili stałe wystawy w Muzeum Ziemi Wschowskiej, Staromiejski Cmentarz Ewangelicki oraz kościół pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika i Wniebowzięcia NMP.

Ksiądz biskup Jerzy Samiec pełni funkcję wiceprezesa Polskiej Rady Ekumenicznej, angażując się w dialog pomiędzy Kościołami chrześcijańskimi. Centralnym punktem wizyty ks. bpa było nabożeństwo w miejscu pochówku wschowskich luteranów, na Staromiejskim Cmentarzu Ewangelickim.

W nabożeństwie prowadzonym przez ks. Waldemara Gabrysia, proboszcza Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lesznie, ks. Dariusza Lika z Zielonej Góry i ks. Karola Długosza z Warszawy uczestniczyli przedstawiciele duchowieństwa rzymskokatolickiego, ks. dziekan Antoni Łatka ze Szlichtyngowej, o. gwardian wschowskich franciszkanów i ks. Andrzej Pawłowicz, ponadto przedstawiciele władz samorządowych, mieszkańcy Wschowy (duża grupa młodzieży) oraz grupa ewangelików z Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Głogowie ze swoim duszpasterzem ks. Jerzym Ganslem. Kazanie przy „kaplicy pastorów” wygłosił zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce ks. bp Jerzy Samiec. Relację z nabożeństwa wraz z filmem nagrany przez lokalne media oraz opis wizyty we Wschowie można znaleźć na portalu Luter2017 (www.luter2017.pl).

Frekwencja: 80 osób.

POLSKO-NIEMIECKIE FORUM KONSERWATORSKIE „ZABYTKOWE CMENTARZE.
ZNACZENIE-OCHRONA-KONSERWACJA” - 28-29.04.2016 r.

28.04 - blok wykładów i dyskusji (siedziba MZW). Uczestnicy forum mogli poznać zagadnienia związane z cmentarzami: św. Mikołaja w Görlitz, przy Kościele Pokoju w Świdnicy, przy dawnym Kościele Łaski w Jeleniej Górze, lapidarium w Kożuchowie i w Lesznie. Goście zwiedzili Lapidarium Rzeźby Nagrobnej (frekwencja: 43 osoby).

29.04 - sesja wyjazdowa do dwóch lapidariów: w Lesznie i Kożuchowie. Lapidarium przy Kościele św. Krzyża w Lesznie prezentowała Agata Kliś-Toton z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. W sposób szczególny podkreślono problemy związane z konserwacją zabytków.

Po lapidarium w Kożuchowie – jednym z najlepiej zachowanych zespołów rzeźby nagrobnej w Polsce – oprowadzali członkowie Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Kożuchowskiej. Przez cały pobyt w Kożuchowie forumowiczom towarzyszył Burmistrz Kożuchowa Paweł Jagasek (frekwencja: 26 osób).

Podczas forum powstał pomysł stworzenia trasy turystycznej „Zabytkowe cmentarze”, na której znajdują się dawne cmentarze w Zittau, Görlitz, Świdnicy, Kożuchowie, Wschowie, Lesznie i Śmiglu. W przyszłości trasa może stać się szlakiem ogólnopolskim, a nawet europejskim.

Organizatorami Forum było Muzeum Ziemi Wschowskiej i Dyrektor Referatu Kultury BKM Rządu Republiki Federalnej Niemiec Magdalena Oxfort. Działania zrealizowano w partnerstwie z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Kożuchowskiej.

WYKŁADY PROF. DR. HAB. JANA BURDUKIEWICZA - 5.05.2016 r.

Wykład prof. dr. hab. Jana Burdukiewicza, pt. „Osadnictwo społeczności zbieracko-łowickich sprzed 15-10 tys. lat w okolicach Wschowy”.

Frekwencja łączna na dwóch wykładach wyniosła 58 osób, w tym grupy szkolne: Gimnazjum nr 2 we Wschowie (14 osób); SP 2 we Wschowie, kl. VI (19 osób).

MIĘDZYREGIONALNA KOMISJA REKOMENDACYJNA – 10-11.08.2016 r.

W dniach 10-11.08.2016 r. w MZW miała miejsce Międzyregionalna Komisja Rekomendacyjna, zorganizowana przez Stowarzyszenie Lubuska Grupa Eksploracyjna „Nadodrze”, przy współpracy z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Muzeum Ziemi Wschowskiej. Zorganizowanie tego wydarzenia było możliwe dzięki Funduszom Inicjatyw Obywatelskich.

W skład komisji oraz zaproszonych gości wchodził reprezentanci środowisk poszukiwaczy, archeologów, konserwatorów zabytków i muzealników z całego kraju, zaś celem spotkania było wypracowanie modelu działalności poszukiwaczy zrzeszonych w stowarzyszeniu, który byłby zgodny z obowiązującym prawem i mógłby wywierać pozytywny wpływ na kształtowanie wiedzy na temat historii lokalnej.

W spotkaniach brali udział m.in.: dr Barbara Bielinis-Kopeć - Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków; dr Piotr Dziedzic, dyrektor Lubuskiego Muzeum Wojskowego; dr Bartłomiej Gruszka z Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu; Marek Łazarz, dyrektor Muzeum Obozów Jenieckich w Żaganiu; Igor Murawski, prezes Europejskiej Rady na Rzecz Detektorystyki (ECMD); Robert Wyrostkiewicz, redaktor naczelny portalu archeolog.pl; Marek Poznański, poseł na Sejm VII kadencji, członek Zespołu Parlamentarnego ds. Zbadania Przyczyn Katastrofy Tu-154M. Koordynatorem rozmów był Piotr Frączak, prezes Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych.

Wynikiem prac było zaproponowanie przez członków stowarzyszenia „Nadodrze” tzw. „modelu lubuskiego”, czyli systemu działalności poszukiwaczy, który w ramach testowych

ma zostać wprowadzony na terenie województwa lubuskiego. Jednym z podstawowych założeń zaproponowanej koncepcji jest wydawanie certyfikatów, na podstawie odpowiednich egzaminów (przeprowadzonych przez komisję złożoną z przedstawicieli różnych środowisk tj. archeologów i konserwatorów zabytków), umożliwiających na określonych warunkach poszukiwanie metalowych przedmiotów, będących pozostałością ludzkiej aktywności, z wyłączeniem obszaru stanowisk archeologicznych.

Frekwencja: 31 osób.

II LUBUSKA SESJA NUMIZMATYCZNA – 24.09.2016 r.

W programie prelekcji m.in. merytoryczne wystąpienia dotyczące pozyskania i charakterystyki skarbu z Kunic z końca X w., monet Śląska, Wielkopolski i Pomorza od 1150 do 1250 r., skarbu monet z Guzowa oraz działalności mennicy wschowskiej w okresie panowania Jagiellonów.

Inicjatywę zorganizowania II Lubuskiej Sesji Numizmatycznej we Wschowie podjęło Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział w Zielonej Górze w celu prezentacji najnowszych badań naukowych dotyczących dziejów monet w województwie lubuskim, ale także integracji pasjonatów numizmatyki (I Lubuska Sesja Numizmatyczna odbyła się w 2014 r. w Muzeum im. Alfa Kowalskiego w Międzyrzeczu).

Z okazji wydarzenia wybito okolicznościowy medal z wizerunkiem półgrosza koronnego Władysława Jagiełły z mennicy wschowskiej. Stanowił on pamiątkę dla wszystkich uczestników spotkania.

Sponsorem wydarzenia był Bank Spółdzielczy we Wschowie.

Frekwencja: 40 osób.

WYKŁAD PAWŁA ŁACHOWSKIEGO – 25.09.2016 r.

Wykład Pawła Łachowskiego (Uniwersytet Zielonogórski) pt. „Znane i nieznane wizyty Jagiellonów we Wschowie” dotyczył trwającego prawie dwa wieki panowania dynastii Jagiellonów w Rzeczypospolitej i jego wpływu zarówno na kraj, jak i sąsiadujące państwa oraz wizyt przedstawicieli dynastii we Wschowie i ich pozostałości.

Frekwencja: 29 osób.

OBCHODY UROCZYSTYŚCI ROCZNICOWYCH ZWIĄZANYCH Z UPAMIĘTNIENIEM OFIAR LUDOBÓJSTWA WE WSI HUTA PIENIACKA NA TERENIE DAWNYCH KRESÓW WSCHODNICH – 9.10.2016 r.

W ramach uroczystości odbyło się otwarcie wystawy pt. „Chrzest 966. U źródeł Polski”, w którym uczestniczyli członkowie Stowarzyszenia Huta Pieniacka. Stowarzyszenie wsparło finansowo organizację wystawy, a patronat honorowy nad nią objął Wojewoda Lubuski Władysław Dajczak.

Frekwencja: 100 osób.

KONFERENCJA NAUKOWA „Andreas Gryphius na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim. Inspiracje-związki-konsekwencje” Wschowa-Leszno, 20-21.10.2016 r.

Frekwencja (Wschowa – Zamek: 20.10.2016 r.): 100 osób.

SPOTKANIE Z PIELGRZYMAMI – 16.11.2016 r.

Spotkanie z Zofią i Markiem Bazak pn. „Wędrując polskimi drogami św. Jakuba”

Frekwencja: 31 osób.

VIII. Promocja

1. WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI

Muzeum aktywnie współpracuje z lokalnymi, regionalnymi i ogólnopolskimi środkami masowego przekazu – mailing, wywiady. W 2016 r. współpracowano z:

- www.zw.pl – „Notatnik Muzealny” w bezpłatnym dwutygodniku powiatu wschowskiego
- www.wschowa.pl - bezpłatny miesięcznik społeczno-kulturalny
- www.slawa.pl
- www.elka.pl.
- www.panoramaleszczynska.pl
- www.gazetalubuska.pl
- www.gosc.pl
- www.gazetaabc.pl
- www.radioplus.pl
- www.zachod.pl
- www.radioemaus.pl
- www.tv.master.pl
- www.tvp.pl
- www.pap.pl
- www.wschowa.info.pl
- www.kulturadostepna.pl
- www.kulturaonline
- www.lubuskiekultura
- www.polskieradio.pl/9,Trojka
- www.tvpkultura.tvp.pl
- www.miedziowe.pl
- www.leszno24.pl

Muzeum prowadzi monitoring mediów w celu archiwizacji informacji. W 2016 r. zarchiwizowano łącznie 250 informacji medialnych (w formie papierowej oraz w formie zapisu w pliku PDF).

Na temat bieżącej działalności Muzeum udzielono łącznie 35 wywiadów dla stacji radiowych i telewizyjnych.

Przygotowano 12 edycji „Notatnika Muzealnego”, publikowanego na łamach bezpłatnego tygodnika powiatu wschowskiego „zw.pl”.

Informacje o działalności Muzeum Ziemi Wschowskiej wielokrotnie ukazywały się na stronach internetowych ogólnopolskich mediów, Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, portalu luter2017.pl oraz innych:

TVP Gorzów - <https://gorzow.tvp.pl/23825235/zabytkowy-zbor-remontowany-za-niemieckie-pieniadze>

Radio Zachód - <http://www.zachod.pl/radio-zachod/portal-luter-2017-o-wschowie/>

Radio Zachód - <http://www.zachod.pl/radio-zachod/ferie-we-wschowskim-muzeum/>

Onet.pl - <http://wiadomosci.onet.pl/lubuskie.onet.pl/we-wschowskim-muzeum-wystawa-liberatura-architektura-slowa/q8dq3q>

Onet.pl - <http://lubuskie.onet.pl/lubuskie-muzeum-we-wschowie-kupi-prace-zasluzonego-dla-miasta-artysty/p808xr>

Gazeta Wyborcza - <http://wyborcza.pl/1,91446,19839825,lubuskie-muzeum-we-wschowie-kupi-prace-zasluzonego-dla-miasta.html>

Onet.pl - <http://wiadomosci.onet.pl/lubuskie/lubuskie-polsko-niemieckie-forum-konserwatorskie-poswiecone-zabytkowym-cmentarzom/dg36hd>

Gazeta Wyborcza - <http://wyborcza.pl/1,91446,19961958,lubuskie-polsko-niemiecki-forum-konserwatorskie-poswiecone.html>

Radio Zachód - <http://www.zachod.pl/radio-zachod/forum-konserwatorskie-we-wschowie>

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków - www.lwkz.pl/item/show/id/1328

Onet.pl - <http://lubuskie.onet.pl/zaduszki-na-staromiejskim-cmentarzu-ewangelickim-we-wschowie/sthcj5>

TVP Kultura - <https://tvpkultura.tvp.pl/27786777/search-url>

W lutym 2016 r. zostało przygotowane, w partnerstwie z portalem zw.pl, nagranie z cyklu „Tajemnice muzeum”. Materiał pt. „Portret i epitafium Karola Ludwika von der Osten Sackena - bitwa pod Wschową 1706” opracowany został przez mgr. Dariusza Czwojdraka, dotyczył wielkiej wojny północnej i jednego z najcenniejszych zabytków w zbiorach MZW. Bitwa pod Wschową była ważnym wydarzeniem politycznym i rozegrała się 13.02.1706 r. Premiera nagrania miała miejsce 12.02.2016 r. w 310. rocznicę bitwy.

W grudniu 2016 r. w partnerstwie z portalem zw.pl została nagrana rozmowa z Martą Małkus – „Zaproszenie do Muzeum Ziemi Wschowskiej”. Nagranie odbyło się na stałej ekspozycji: „Soli Deo Gloria – protestanckie dziedzictwo kulturowe ziemi wschowskiej od XVI do XVIII w.”. Celem rozmowy była prezentacja bogactwa posiadanych zbiorów w kontekście historii naszego miasta.

2. MEDIA INTERNETOWE

Bieżąca działalność Muzeum Ziemi Wschowskiej jest dokumentowana na stronie internetowej muzeum oraz w serwisie społecznościowym Facebook.

Ilość polubień profilu muzeum na dzień 31.12.2016 r. – 2066

Ilość polubień profilu Lapidarium Rzeźby Nagrobnej na dzień 31.12.2016 r. – 621

VIII. Działalność w zakresie wydawniczym

1. PUBLIKACJE

„JAK DAWNEJ WE WSCHOWIE MONETY BITO!” - I ZESZYT Z SERII MUZEALNA SKARBNIKA WIEDZY

Z myślą o najmłodszych Muzeum Ziemi Wschowskiej przygotowało książeczkę, w której odnaleźć można opowieść o wschowskiej mennicy, ilustracje do kolorowania i zadania do rozwiązywania. Inspiracją dla tekstu opowiadania „Jak dawniej monety we Wschowie bito!” był pochodzący z XVI w. drzeworyt autorstwa Hansa Burgkmaira starszego (1473-1531) i jego opis autorstwa Eweliny Chołodowskiej-Kamińskiej. Projekt został zrealizowany dzięki wsparciu finansowemu udzielonemu przez Bank Spółdzielczy we Wschowie i AKME Zdzisław Wiśniewski z Wrocławia. Nakład 1000 szt.

2. FOLDERY PROMOCYJNE

Muzeum wydało foldery związane z działalnością wystawienniczą i edukacyjną.

1. Czas przez nikogo niezłapany - folder z wystawy - nakład 1000 szt.
2. Folder działań edukacyjnych – nakład 200 szt.

3. AFISZE DO WYSTAW I IMPREZ ORGANIZOWANYCH PRZEZ MUZEUM

W 2016 r. pracownicy muzeum przygotowali 33 projekty plakatów do różnych wystaw i imprez kulturalnych, które miały miejsce w Muzeum Ziemi Wschowskiej. Nakład plakatów, wynosił po 50 sztuk. Zaprojektowano także 16 ulotek promujących poszczególne wystawy i wydarzenia muzealne (nakład po 100 szt.).

4. INNE FORMY PROMOCJI MUZEUM

W 2016 r. zostały przygotowane: roll-up, baner i plakat zbiorów.

5. WSCHOWSKIE ZNACZKI TURYSTYCZNE

Od kwietnia 2016 r. w muzealnych sklepikach można nabyć trzy znaczki turystyczne przedstawiające trzy siedziby Muzeum Ziemi Wschowskiej: kamieniczki mieszczańskie, rezydencję jezuicką i Lapidarium Rzeźby Nagrobnej. Znaczkami turystycznymi wyróżniane są polskie zabytki i atrakcje turystyczne, tworząc w ten sposób rodzaj swoistego przewodnika po ciekawych miejscach w naszym kraju. Znaczki są produkowane ręcznie z drewna, a ich pojawienie się w muzealnych sklepikach przyciągnęło do Wschowy kolekcjonerów z całej Polski.

IX. Szkolenia pracowników

Marta Malkus – dyrektor

1. Kurs na kierownika wypoczynku w Niepublicznej Placówce Doskonalenia Nauczycieli Centrum Kształcenia AGAT w Głogowie, 29-30.12.2016 r., koszt: 299,00 zł.

Marzena Zając - główny księgowy

1. „Vademecum ochrony danych osobowych – praktyczne szkolenie od podstaw oraz warsztaty dla administratorów danych i ABI”, Wschowa, 15.09.2016 r., organizator: Polska Fundacja Przedsiębiorczości i Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej, koszt: bezpłatne.
2. „Zmiany w prawie pracy w 2016 r.”, Leszno, 21.09.2016 r., organizator: Centrum Kształcenia i Doskonalenia Kadr Ostrów Wielkopolski, koszt: 180,00 zł.

Anna Safiańczuk – specjalista ds. promocji i pozyskiwania funduszy zewnętrznych

1. „Vademecum ochrony danych osobowych – praktyczne szkolenie od podstaw oraz warsztaty dla administratorów danych i ABI”, Wschowa, 15.09.2016 r., organizator: Polska Fundacja Przedsiębiorczości i Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej, koszt: bezpłatne.
2. „Zarządzanie marką muzeum”, Warszawa, 8-10.12.2016 r., organizator: Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, koszt: bezpłatne.

Magdalena Birut – specjalista ds. edukacji

1. Cykl szkoleń w ramach projektu „**Kultura Tędy**”, Zielona Góra, maj-czerwiec 2016 r., organizator: Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze, koszt: bezpłatne.
2. „Kreatywność w edukacji muzealnej”, Łódź, 8-10.06.2016, organizator: Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów i Muzeum Sztuki w Łodzi, koszt: bezpłatne.
3. „II Niekongres Animatorów Kultury w Lubiążu”, Lubiąż, 7-9.07.2016 r., organizator: Narodowe Centrum Kultury, koszt: bezpłatne.

Bartosz Tietz – adiunkt muzealny, archeolog

1. „Specyfika ewidencjonowania zabytków archeologicznych w muzeach”, Warszawa, 26.04.2016 r., organizator: Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, koszt: bezpłatne.

X. Współpraca z innymi placówkami

Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2016 r. współpracowało z następującymi instytucjami:

Instytucje zagraniczne:

Kulturreferentin für Westpreußen, Posener Land, Mittelpolen, Wolhynien und Galizien
Polsko-Niemiecka Fundacja Ochrony Zabytków Kultury
Franckesche Stiftungen w Halle
Uniwersytet Martina Lutra w Halle i Wittenberdze
Deutsches Kulturforum östliches Europa w Berlinie

Instytucje i uczelnie w Polsce:

Archiwum Państwowe w Lesznie
Archiwum Państwowe w Poznaniu
Muzeum Ceramiki w Bolesławcu
Muzeum Miedzi w Legnicy
Muzeum Okręgowe w Lesznie
Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Głogowie
Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego
Muzeum Narodowe w Warszawie
Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego
Instytut Historii UAM w Poznaniu
Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego
Instytut Archeologii i Etnologii Państwowej Akademii Nauk w Poznaniu
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu
Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu
Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział Lubuski
Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków
Uniwersytet Zielonogórski
Muzeum w Praszce
Muzeum Regionalne w Kościanie
Muzeum Ziemi Rawickiej w Rawiczu
Muzeum Młynarstwa w Osiecznej
Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze
Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze
Muzeum Ziemi Lubuskiej w Gorzowie Wlkp.
Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej w Międzyrzeczu
Muzeum Miejskie w Nowej Soli
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, delegatura w Lesznie
Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu
Czytelnia Liberatury przy Artetece w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie
Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu
Urząd Miejski w Ślawie
Miejska Biblioteka Publiczna w Lesznie
Regionalne Centrum Animacji Kultury – 1.02.2016 r. podpisano porozumienie o przynależności Muzeum Ziemi Wschowskiej do zrzeszenia lubuskiekultura.pl
Lubuska Grupa Eksploracyjna „Nadodrze”

Bank Spółdzielczy we Wschowie
PZU S.A. – Biuro Komunikacji Korporacyjnej

Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne:

Rota św. Judy Tadeusza
Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” we Wschowie
Stowarzyszenie Czas A.R.T., Wschowa
Stowarzyszenie Twórcze Horyzonty, Wschowa
Komitet Polaków Przybyłych z Kresów Wschodnich
Stowarzyszenie Huta Pieniacka
Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne
Wieluńskie Towarzystwo Naukowe
Związek Harcerstwa Polskiego
Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział w Zielonej Górze
Leszczyńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Samorządowe, wschowskie instytucje kultury:

Biblioteka Publiczna we Wschowie
Centrum Kultury i Rekreacji we Wschowie
Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie – konsultacje w ramach przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa”

Szkoły:

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia we Wschowie
Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. R. Maciejewskiego w Lesznie

Szkoły i przedszkola na terenie powiatu wschowskiego i leszczyńskiego

XI. Współpraca z lokalnymi podmiotami, pomoc w organizacji wydarzeń muzealnych

W 2016 r. muzeum zrealizowało 15 wydarzeń kulturalnych przy wsparciu finansowym i rzeczowym lokalnych podmiotów: Banku Spółdzielczego we Wschowie; Stowarzyszenia Huta Pieniacka; Cukierni Jolanta Kasperska; Piekarni Sandra i Wacław Gierczak; firmy Protekst; Cegielni Nietążkowo; firmy Grzegorz Sikorski Wyrób Tektur i Opakowań; restauracji „Tymff”; firmy „Jedność sp. z o. o.”. Hodowla Zwierząt Zarodowych Osowa Sień Sp. z o.o. z siedzibą w Przyczynie Górnej zaangażowała się po raz kolejny w nieodpłatną pomoc - wywiezienie liści i gałęzi z terenu Staromiejskiego Cmentarza Ewangelickiego we Wschowie.

XII. Pozyskanie środków zewnętrznych

W 2016 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dofinansował kwotą 50.000 zł zakup kolekcji 60 dzieł sztuki współczesnej Eugeniusza Geta Stankiewicza w ramach programu Kolekcje – priorytet 2. – Regionalne kolekcje sztuki współczesnej. Część wkładu własnego do projektu, jak również oprawę dzieł, zapewnił Organizator muzeum – Gmina Wschowa - 13.972 zł.

Bank Spółdzielczy we Wschowie przekazał 5.000 zł na następujące działania: digitalizację monet „Skarbu ze Święciechowy”, folder o skarbie ze Święciechowy, folder i plakat promujące gabinet numizmatyczny oraz organizację II Lubuskiej Sesji Numizmatycznej.

PZU Życie S.A. przeznaczyło w ramach dofinansowania zadania prewencyjnego 500 zł na zakup gaśnicy mgłowej oraz 2 koców gaśniczych.

Firma „Piechota” wykonała nieodpłatnie, w ramach współpracy, pojemną, drewnianą skrzynię z przeznaczeniem na skład narzędzi niezbędnych do wykonywania prac porządkowych

w Lapidarium Rzeźby Nagrobnej.

Sławski Zakład Przetwórstwa Mięsa i Drobiu „Balcerzak i spółka” przekazał wsparcie finansowe w wysokości 500 zł na projekt badań archeologicznych na Jeziorze Sławskim prowadzony przez Bartosza Tietza (uwzględniono w przychodach). Pozyskał on również na ten sam cel kwotę 1200 zł od Urzędu Miejskiego w Sławie.

XIII. Działalność w zakresie administracyjno-gospodarczym

1. Regulacje i procedury wewnętrzne wprowadzone w 2016 r.
 - a) Wprowadzenie opłat za usługi związane z dostępem do muzealiów, komercyjną sprzedażą praw związanych z reprodukowaniem muzealiów oraz zasobów bibliotecznych i archiwalnych Muzeum Ziemi Wschowskiej;
 - b) Wprowadzenie opłaty za organizację stoiska menniczego;
 - c) Aktualizacja instrukcji kasowej w polityce rachunkowości o zasady postępowania w przypadku otrzymania fałszywego znaku pieniężnego;
 - d) Aktualizacja instrukcji druków ścisłego zachowania poprzez doprecyzowanie terminów przeprowadzania doraźnej kontroli kasy.
2. Uszyto pokrowce zabezpieczające eksponaty – sztandary, mundury i puchary.
3. Na terenie Działu Lapidarium przeprowadzono prace porządkowo-konserwacyjne pomieszczenia socjalnego, korytarza i biura, podmalowano zacieki w sali ekspozycyjnej powstałe podczas zalania. Usługę sfinansowano z odszkodowania uzyskanego od ubezpieczyciela.
4. Pomalowano pomieszczenie gospodarcze w budynku MZW przy pl. Zamkowym 2.

5. Wykonano piaskowanie przesł żeliwnych ogrodzenia wokół nagrobków na terenie Staromiejskiego Cmentarza Ewangelickiego we Wschowie.
6. Zrealizowano część prac przy drzewostanie na terenie działu lapidarium tj. częściową wycinkę drzew, usunięcie wiatrołomów, zabezpieczenie drzewostanu, nasadzenia, na łączną kwotę 7.550,00.

XIV. Przychody Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2016 r.

Przychody ogółem: 635.990,40 zł, w tym:

1. Dotacje: 578.971,91 zł:

- a. dotacja podmiotowa od organizatora: 515.000,00,
- b. dotacja celowa od organizatora na dofinansowanie zadania związanego z zakupem kolekcji i oprawą dzieł sztuki współczesnej autorstwa Eugeniusza Geta Stankiewicza – 8.971,91 + 5.000,00 przesunięte z dotacji celowej na zakup muzealiów,
- c. dotacja celowa od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu pn. „Eugeniusz Get Stankiewicz rozbudowa kolekcji artysty w zasobach Muzeum Ziemi Wschowskiej” – 50.000,00

2. Przychody własne: 57.018,49 zł, w tym:

a. sprzedaż biletów wstępu do muzeum	-	2.632,00
b. działalność edukacyjna	-	4.240,00
c. oprowadzanie	-	1.845,00
d. pozostałe usługi	-	89,79
e. sprzedaż wydawnictw obcych	-	4.567,50
f. sprzedaż wydawnictw własnych	-	3.661,50
g. refakturowanie kosztów mediów	-	13.561,23
h. odszkodowania od ubezpieczyciela	-	11.803,98
i. pozostałe przychody operacyjne	-	14.575,93
• <i>sponsoring BS Wschowa</i>	-	5.000,00
• <i>darowizny</i>	-	5.935,88
• <i>środki prewencyjne PZU</i>	-	500,00
• <i>zwrot kosztów przesylek</i>	-	38,40
• <i>dary</i>	-	1.045,00
• <i>nadwyżki inwentaryzacyjne</i>	-	2.056,65
j. różnice kursowe	-	41,56

XV. OGÓLNA ROCZNA FREKWENCJA

Kamieniczki barokowe, pl. Zamkowy 2-3 – 1431 osób

Rezydencja jezuicka, pl. Farny 3 – 4489 osób

Lapidarium Rzeźby Nagrobnej, ul. Spokojna – 2878 osób

Wystawy czasowe i stałe – ogółem 6596 osób

Dzieci i młodzież szkolna w grupach zorganizowanych – 2821 osób

Zwiedzający indywidualni – 3326 osób

Zwiedzający w niedziele: 1264 osoby

Łącznie: 8 798 osób

XVI. PERSPEKTYWY ROZWOJU I RYZYKO

Muzeum kontynuuje systematyczną pracę nad budowaniem własnej marki opartej na realizacji wyznaczonej misji, działaniu we współpracy z organizacjami, instytucjami w najbliższym otoczeniu, a także w kraju i zagranicą. Zależy nam na zdobyciu zaufania partnerów a przede wszystkim lokalnej społeczności. Obszar, w którym nastąpił dynamiczny rozwój to edukacja otwarta dla wszystkich. Liczba zrealizowanych lekcji muzealnych wzrosła w stosunku do 2015 r. o ponad 100% (z liczby 26 lekcji w 2015 r. do liczby 44 lekcji + 22 w ramach projektu „Get i 3 Słonie”, co daje łącznie 66 lekcji muzealnych w 2016 r.). Systematycznie podejmowane są działania związane z ochroną zbiorów (zakup specjalistycznych rolet okiennych, wymiana zamków na certyfikowane, porządkowanie kluczy oraz wdrażanie procedur dotyczących bezpieczeństwa).

Pozyskane fundusze w formie dotacji z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Banku Spółdzielczego; grant w ramach programu „Kultura tędy” oraz współpraca z HZZ Osowa Sień, firmą AKME, Piekarnią Gierczak, Cukiernią Jolanta Kasperska; pozwoliły zrealizować szereg działań oświatowych, wydawniczych, wystawienniczych oraz zakupić muzealia. Obszary wymagające koncentracji to konserwacja muzealiów oraz praca naukowa – opracowywanie zbiorów, redagowanie katalogów zbiorów i wystaw. Niestety brak środków finansowych jest główną przyczyną ograniczonej działalności w tym zakresie.

Wysoka ocena działań Muzeum Ziemi Wschowskiej to zasługa profesjonalnego zespołu pracowników. Muzeum ma przed sobą realną perspektywę rozwoju w kierunku dobrze działającej, wyspecjalizowanej instytucji, stojącej na straży dziedzictwa kulturowego. Stanowi interesujące centrum kultury wysokiej, edukacji otwartej, a także ważny czynnik promocji Wschowy i regionu.

Niestety nadal dużym ryzykiem dla muzeum jest brak środków finansowych na działania. Do najpilniejszych spraw należy rozwiązanie problemu modernizacji systemu centralnego ogrzewania oraz założenie systemu wentylacji w budynku przy pl. Zamkowym 2. Czynniki te mają wpływ na niestabilny klimat niebezpieczny dla przechowywanych muzealiów w magazynach i tych prezentowanych na ekspozycji. W siedzibie muzeum przy pl. Zamkowym 2 w jak najbliższym czasie powinien zostać przeprowadzony gruntowny remont wnętrza. Warto zaznaczyć, że w lipcu 2017 r. mija pozwolenie na prace budowlane, które niestety nie zostały podjęte od 2014 r.

Również niezabezpieczenie parteru budynku przy pl. Farnym 3 oraz poddasza przy pl. Zamkowym 2 stwarza ryzyko łatwego dostępu do zbiorów muzealnych. Zabezpieczenie muzealiów na ekspozycji wymaga systematycznych nakładów finansowych.

Alarmująca jest sytuacja związana z ochroną Lapidarium Rzeźby Nagrobnej. Degradacja substancji zabytkowej jest bardzo duża. Od dwóch lat, z powodu braku środków finansowych, właściciel obiektu nie podejmuje żadnych prac konserwatorskich i remontowych na tym terenie. Zgromadzone zbiory oraz zabytki znajdujące się w lapidarium wymagają systematycznie prowadzonych prac konserwatorskich oraz remontowych. W tym celu powinna zostać ustalona roczna dotacja celowa, która pozwoliłaby rozwiązywać najpilniejsze potrzeby konserwatorskie.

Systematycznej pracy wymaga zabytkowy drzewostan na terenie lapidarium. Muzeum Ziemi Wschowskiej przy ograniczonej dotacji podmiotowej, bez wsparcia dotacją celową nie jest w stanie zapewnić prawidłowej realizacji tych zadań. W 2016 r. na ten cel wydano kwotę: 7.550,00 zł. Jest to zbyt duże obciążenie dla instytucji, które nie pozwala podejmować zadań związanych ze Statutem Muzeum. Proponuję także w tym celu ustalić dotację celową, którą muzeum jako administrator obiektu będzie mógł gospodarować.